

Semanario Armenio **SARDARABAD** ՍԱՐՏԱՐԱԴՊԱՏ

34 թղ տարի
թիվ 1529
Գործընթացի
21 Հոկտեմբեր 2009

Año XXXIVI, Nº 1529. Miércoles 21 de octubre de 2009. www.sardarabad.com.ar

LA DIPLOMACIA DEL DEPORTE TRAS LA FIRMA DE LOS PROTOCOLOS

Viajó a Turquía el Presidente Serge Sarkisian

Asistió con su par turco, Abdullah Gul, al partido que jugaron los seleccionados de ambos países

Ereván, (servicio de prensa de la Presidencia).- A invitación de su par turco, Abdullah Gul, el Presidente de Armenia, Serge Sarkisian, viajó a Bursa para asistir al partido de fútbol que jugaron los seleccionados de Armenia y de Turquía en esa ciudad.

El primer mandatario armenio fue acompañado por el Ministro de Relaciones Exteriores, Edward Nalbandian, los Vicecancilleres, Armán Guiragossian y Shavarsh Kocharian, altos funcionarios del staff presidencial, de la Cancillería de Armenia y numerosos periodistas.

Esta fue la primera visita del Presi-

dente Serge Sarkisian a Turquía y la cuarta a nivel presidencial, desde la independencia de Armenia.

En el aeropuerto de Bursa, la delegación presidencial fue recibida por el Ministro de Relaciones Exteriores de Turquía, Ahmed Davutoglu, por el Intendente de Bursa y altos funcionarios de gobierno.

Desde el aeropuerto, el Presidente fue escoltado hasta el hotel Holiday Inn, donde se reunió con los integrantes del Seleccionado armenio para alentarlos antes del partido.

Más tarde, el Presidente y su comitiva se dirigieron hasta el hotel Almira, donde fue recibido por el jefe de Estado anfitrión, Abdullah Gul. Los Presidentes de los dos países mantuvieron una primera reunión privada, a la que luego se unieron las delegaciones.

Durante el encuentro se trataron temas referidos al estado actual de la normalización de las relaciones armenio-turcas. Ambos presidentes concluyeron que este tipo de reuniones además de las visitas recíprocas en el marco de la «diplomacia del deporte» son pasos importantes para la creación de un clima de confianza.

El Presidente Serge Sarkisian señaló que la República de Armenia está determi-

El saludo oficial de los Presidentes Sarkisian y Gul en Turquía.

nada a moverse hacia la normalización de las relaciones armenio-turcas sin precondiciones.

El Presidente de Turquía ofreció una recepción en honor del Presidente de

Armenia, tras lo cual presenciaron el partido de fútbol.

Luego del partido el Presidente de Armenia y su comitiva regresaron a Ereván.

El Canciller Ahmet Davutoglu recibe al Presidente de Armenia y su comitiva.

Baghdiné K. de Nahabetian, su fallecimiento

En momentos en que esta edición se hallaba en imprenta, el lunes 19 ppdo., recibimos la noticia del fallecimiento de Baghdiné Kalaidjian de Nahabetian, quien fuera uno de nuestros más queridos apoyos incondicionales, esposa del fundador de «Sardarabad», Sr. Nahabet Nahabetian, y madre de nuestro Director, Diputado Sergio Nahabetian. Que descanse en paz. Ampliaremos.

Հոգեհանգիստ եւ մատաղանձաշ Կիրակի, 25 Հոկտեմբերին

Այս կիրակի, 25 Հոկտեմբերին, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Հայ Կեդրոնի Վարչութեան նախագահ, ազգային բարերար **ողբ. Արմեն Մեծատուրեանի** մահուան քառասունքին առիթով: Այնուհետեւ, Վարչութեան կազմակերպութեամբ մատաղանձաշ պիտի տրուի «Սիրանոյշ» թատերասրահի մէջ: Կը հրաւիրուի յարգոյ հայ հանրութիւնը:

El Centro Armenio de la República Argentina invita a la comunidad a participar del **Hokehankisd y Madagh**

el domingo 25 de octubre a las 11.00 con motivo de cumplirse cuarenta días del fallecimiento del benefactor nacional **D. Armén Mezdourian**

Luego del hokehankisd en la Catedral San Gregorio El Iluminador se servirá el «Madagh» en el Salón Siranush del Centro Armenio. **Armenia 1353 - Ciudad de Buenos Aires**

Imágenes de la histórica visita

Durante la cena ofrecida por el Presidente Abdulah Gul a su par armenio, Serge Sarkisian y las comitivas oficiales.

El Presidente Serge Sarkisian alienta a los jugadores armenios antes del partido.

En la recepción, los Presidentes comparten la tapa del diario «Yamanag» que se edita en Estambul, con su editor y demás invitados especiales.

Abucheos al himno nacional de Armenia

Bursa, 13 de octubre, (Al Arabiya).- Los fans del seleccionado turco abuchearon mientras se entonaba el himno nacional de Armenia, antes del inicio del partido que los representantes de los dos países jugaron en ese estadio.

También hubo exclamaciones cuando apareció el seleccionado armenio, a pesar de que por los altoparlantes se solicitaba al público que fuera respetuoso y hospitalario.

En el estadio se hallaban ambos mandatarios, quienes se dieron la mano y aplaudieron en un escenario que hubiera parecido improbable hace apenas unos años, luego de una centuria de rencor debido al asesinato de armenios en la Primera Guerra Mundial.

«No estamos escribiendo la historia. La estamos haciendo»- dijo Gul en conversaciones con ambas delegaciones antes del partido.

Los fans locales llenaron el estadio con sus banderas, mientras la hinchada armenia alentaba a su equipo desde un rincón.

Desafíos

El acuerdo, que aún debe enfrentar desafíos, puede estabilizar el Cáucaso Sur, con su vulnerable corredor energético y facilitar el aislamiento económico y geográfico de Armenia.

Pero esta idea es firmemente resistida por los nacionalistas en ambos países y por el principal aliado de Turquía, Azerbaijón, productora de gas y de petróleo. Cabe recordar que los protocolos deberán ser ratificados por los parlamentos de ambos países.

Turquía ganó el partido por 2 a 0, pero el resultado era lo menos importante, ya que ninguno de los dos países tenían chances para clasificar para el

Mundial de Fútbol de 2010.

El partido se dio bajo estrictas medidas de seguridad. Al estadio, con capacidad para 18.600 espectadores, solo se podía acceder con invitación. Muchos de los presentes eran estudiantes de policía o de carrera militar.

Había 1.500 policías en servicio, que monitoreaban cada uno de los rincones del estadio y seguían las alternativas con binoculares.

Afuera del estadio, hubo algunas escaramuzas entre jóvenes que no tenían entradas y la policía.

Temas turbulentos

El partido en Bursa, antigua ciudad del Imperio Otomano, le dio a los presidentes la posibilidad de analizar temas turbulentos aún no resueltos, incluyendo la disputa territorial entre Azerbaijón y Armenia y la opinión polarizada sobre las acusaciones de genocidio.

Sarkisian se encuentra bajo una intensa presión de los nacionalistas tanto de su país como de la influyente Diáspora armenia, que no quiere negociar con Ankara hasta que reconozca el genocidio.

«Estamos haciendo lo correcto» - declaró el jefe de Estado a la agencia de noticias Anatolia.

Apoyar el acuerdo puede mejorar la situación económica de Armenia y fortalecer las aspiraciones del ingreso de Turquía a la Unión Europea.

El Primer Ministro Tayyip Erdogan dijo que los protocolos serán enviados al parlamento la semana próxima, pero muchos analistas demuestran escepticismo sobre si será aprobado antes de que se progrese en las conversaciones de paz por Karabagh, fundamentalmente en lo referido a la restitución territorial, que satisfaría a Azerbaijón.

CASA NATALIA ARTICULOS PARA MARROQUINERIA
ACCESORIOS EN GENERAL
Hebillas. Remaches. Argollas. Hilos.
Tintas. Elásticos para cinturones

Av. Boedo 1258 (1239) Ciudad de Buenos Aires. Tel.: 4957-0941/ 1144

Gevorg Rustamyan

**TALLADOS. IMAGENES EN GRANITO.
GRABADOS EN RELIEVE EN MARMOL**

Tel.: 15-5115-1844 Mensajes: 4771-2520
www.artearm.com
gevrus@yahoo.com.ar

SEMANARIO ARMENIO SARDARABAD de la Asociación Cultural Tekeyán
www.sardarabad.com.ar

Redacción y Administración: Armenia 1329 (1414) C.A.B.A.
Atención: Lun. a vier. de 10 a 19 hs. Tel.:4771-2520 /4773-0314
Fax:4772-9832 E-mail: sardarabad@sardarabad.com.ar

Reg. Nac. Prop. Intel.: 779.974
Director: Sergio Nahabetian

Coordinadora General: Diana Dergarabetian de Pérez Valderrama

Corresponsales:

Córdoba: Garó Nacachian. Charcas 2283.

Montevideo: Sonia Dergazarian de Tachdjian. Cavia 2813 ap 604.

San Pablo: Stepan Hrair Chahinian. Rua Estevão Lopes, 136.

Las notas firmadas son de exclusiva responsabilidad de sus autores.

DIKRAN SARKISIAN:

«Turquía debe reconocer el genocidio armenio»

Ereván, (Arka).- En una entrevista televisada por los principales canales de Armenia, el Primer Ministro, Dikran Sarkisian, sostuvo que Armenia no sólo quiere que el genocidio armenio sea reconocido por países extranjeros, sino también por Turquía.

«Nuestro objetivo en el nivel moral, psicológico y cultural es que se haga justicia» -declaró el Primer Ministro, al tiempo que agregaba que las relaciones turco-armenias no están condicionadas con la apertura de las fronteras, porque «se trata de relaciones mucho más complejas».

«En primer término, en lo referido a los aspectos morales, psicológicos y culturales de las relaciones, éstas son complicadas tanto para armenios como para turcos» -explicó.

«Es difícil transitar este nivel, cuando se trata el genocidio armenio. Todos sentimos este peso y lo cargamos. Naturalmente, las políticas negacionistas de Turquía crean problemas a la normalización de nuestras relaciones» -sentenció el titular del gobierno armenio.

El asesinato en masa de un millón y medio de víctimas en los últimos años del Imperio Otomano fue el primer genocidio del siglo XX. Turquía niega que los asesinatos constituyan un caso de genocidio.

El genocidio armenio fue reconocido por Uruguay, Rusia, Francia, Lituania, Italia, la mayoría de los Estados de los Estados Unidos, Suiza, Argentina y otros países.

POLITICA REGIONAL INTERNACIONAL

Conversación Obama - Gul

El Presidente de los Estados Unidos, Barack Obama, mantuvo una conversación telefónica con el jefe de Estado turco, referida a temas de política regional e internacional.

Según trascendió en algunos medios, el Presidente turco le habría solicitado apoyo para dos temas en los que Turquía está lista a introducir cambios. Le pidió que instara al Grupo de Minsk de la O.S.C.E. que agilizara el proceso de solución del conflicto de Karabagh y solicitó su cooperación para resolver el tema de Chipre.

DZIDZERNAGAPERT

Visitaron el memorial esposas de embajadores extranjeros acreditados en Armenia

El 16 de octubre ppdo., la asociación «Bienvenidos a Armenia», que preside la esposa del Canciller de Armenia, Natalia Nalbandian, y que reúne a las esposas de los diplomáticos acreditados en Ereván y embajadoras, organizó una visita al memorial de Dzidzernagapert, para rendir homenaje a las víctimas del genocidio armenio.

Tras colocar flores ante la llama eterna que inmortaliza la memoria del millón y medio de mártires armenios, las asistentes plantaron árboles en el jardín de los recuerdos.

Acto seguido, visitaron el Museo del Genocidio para conocer más de cerca esta oscura página de la historia armenia y dejaron sus impresiones en el libro de visitas.

Nuestro e-mail: sardarabad@sardarabad.com.ar

JUBILACIONES

DRA. ADRIANA CORTES DE BOYADJIAN
Abogada
Tel.: 4632-9385 Cel.: 15-5317-1175

. Moratoria autónomos. Jubilaciones.
Pensiones. Ley de amas de casa
. Honorarios preferenciales a la
colectividad armenia
adriboyad.18@hotmail.com

ESTUDIO JURÍDICO

Dr. Bautista Kuyumdjian
Dr. Gabriel E. Williams
Dra. Patricia Kuyumdjian de Williams
Dr. Javier Kuyumdjian

Tucumán 1438. 7° Piso. Cdad. de Bs. As.
Tel.: 4371-6809 / 7112

tije Premium by TIJE Group

140 Aniversario Padre Gomidas. SALIDAS GRUPALES
Salida 4/10/09 | Duración 16 días
Visitando Erevan y Karabaj. Acompaña Maestro Jean Almouhian.

Curso de Inglés en Brighton
Salida 29/01/10 | Duración 21 días
Incluye: Aéreo, 2 semanas de curso con alojamiento y pensión completa, 3 noches en París con alojamiento y excursiones. Acompañan profesoras de inglés Angela y Diana Kalaydjian.

USD 3145
PRECIO FINAL

Oferta especial! Pasaje aéreo ✈️
Buenos Aires / Erevan / Buenos Aires

USD 1590
PRECIO FINAL

Tarifas expresadas en dólares por persona con impuestos incluidos válidas para las salidas especificadas (curso de inglés) y aéreo a Erevan hasta 10/12 y compras hasta 30/09 o hasta agotar stock de 4 lugares lo que ocurra primero. No incluye gastos administrativos 1.2%. Imágenes ilustrativas.

Informes y reservas: Lima 355 - Piso 3 - Of F | Cap. Fed.
Tel: (54 11) 5272.8460 - premium@tije.travel - www.tije.travel

Հայաստանի Համահայկական Հիմնադրամ

Fondo Nacional Armenia

Fonatón 2009

13 de noviembre de 2009

Uniéndonos a la labor humanitaria en beneficio de nuestros hermanos de Armenia y Artsaj lograremos:

USTED PUEDE HACER UNA DIFERENCIA

Reconstruir Shushi:

- Construcción del canal de agua de Karintak
- Reconstrucción del reservorio de agua de Karintak
- Reconstrucción de la casa de la cultura de Karintak
- Calefacción del colegio
- Provisión de 15 ambulancias para Artsaj

RECUERDE:

Este año, **USTED** también nos puede llamar para efectuar su donación al **4778-1735/1736**

Los alumnos de todos nuestros colegios secundarios lo atenderán
"PARTICIPAR ES NUESTRA OBLIGACION COMO ARMENIOS"

"NO SER INDIFERENTES, LA CONSIGNA"

VIERNES 13 DE NOVIEMBRE DE 9 HS. A 21 HS.

EN EL ARZOBISPADO DE LA IGLESIA SAN GREGORIO EL ILUMINADOR

TRABAJAR UNIDOS Y SOLIDARIAMENTE ES POSIBLE

SI NOS COMPROMETEMOS CON UNA CAUSA

TRAS LA FIRMA DE LOS PROTOCOLOS

¿Qué iba a declarar Davutoglu?

Ereván, (Hetq).- «Hoy estamos aquí, como Turquía y Armenia para tomar un paso importante en este viaje hacia un nuevo horizonte de esperanza. Este viaje es largo. Este viaje está lleno de dificultades. Sin embargo, vale la pena hacerlo. Este viaje sólo puede hacerse mano a mano con nuestros socios presentes aquí, así como todos los pueblos del Cáucaso.»

Esta era la introducción de las declaraciones que iba a leer el Canciller turco, Ahmet Davutoglu, después de la firma de los protocolos en Zurich.

Pero, como todos sabemos, las cosas no se dieron de manera suave en la Universidad Central de Zurich. Un desacuerdo de último momento, referido a las palabras que expresarían los cancilleres de las dos naciones signatarias, atrasó la ceremonia por cerca de tres horas.

Fue gracias a la intervención personal de la Secretaria de Estado estadounidense, Hillary Clinton, y a cierta presión que las dos partes se sentaron, firmaron los protocolos y luego dejaron el recinto sin comentarios de ninguna parte.

«Los documentos que hemos firmado crean una base importante para que los pueblos turco y armenio reaviven su amistad, para ofrecerles a las próximas generaciones el espíritu de vivir y trabajar juntos por un futuro próspero en común.»

La copia de las declaraciones del Canciller turco obtenidas por Hedq con-

tinúan con ese espíritu positivo. Más abajo, Davutoglu hace una aparente referencia al genocidio de 1915: «Los pueblos turco y armenio tienen una diferente percepción de los acontecimientos del período más trágico de nuestra historia en común. No debemos dejar a las generaciones futuras un legado de prejuicio y venganza.»

«Confiamos en que la Subcomisión prevista en este Protocolo examinará científicamente este episodio doloroso de nuestra historia común y arrojará luz sobre la verdad.»

¿Podría ser éste el punto de objeción de la delegación de Armenia cuando pidió ver una copia del mensaje del Canciller turco antes de que comenzara la ceremonia?

Pareciera que Turquía, a pesar de lo que asegura el Presidente de Armenia, Serge Sarkisian, está dispuesta a suponer que la Subcomisión se crea específicamente porque nadie está realmente seguro de lo que sucedió en 1915 y que se debe «averiguar» la verdad. Esto solo agregaría más combustible al fuego de aquellos que objetan los Protocolos y les da argumentos en contra de los mismos.

En conclusión, si se le permitía, al Canciller turco se le hubiera dado la oportunidad de dar el siguiente mensaje al mundo: «Esta es la única manera de que dos naciones grandes y dignas dejen atrás el conflicto de su memoria colectiva y alcancen juntos una memoria justa.»

EDITORIAL DE «LOS ANGELES TIMES»

«Los dos países deben rever el genocidio de 1915-1918 porque es mejor para sus intereses»

Los Angeles, 13 de octubre.- Más de un millón de armenios fueron masacrados en los años finales del Imperio Otomano, entre 1915 y 1918. Este capítulo sangriento de la Primera Guerra Mundial debería ser reconocido como genocidio y recordado, no solo en honor de las víctimas sino como lección para las generaciones futuras. Sin embargo, no debería evitar que Turquía y Armenia aprobaran los históricos acuerdos firmados el sábado en Zurich para restaurar las relaciones diplomáticas y abrir su frontera en común.

Tampoco debería poner en peligro las relaciones de Armenia con su vecina Azerbaiján.

- La aliada de Turquía quiere descarrilar el acercamiento. Los parlamentos de Armenia y de Turquía deben ratificar los acuerdos sellados con la ayuda de la Secretaria de Estado, Hillary Rodham Clinton, porque la reconciliación le interesa a las dos naciones.

La lucha es un tema hiriente para los armenios, particularmente para la Diáspora, que ha trabajado sin éxito para que Turquía y los Estados Unidos reconozcan oficialmente el genocidio. Esto es comprensible y deben continuar presionando a Turquía. Algunos armenios temen que la comisión que se cree bajo el marco de los Protocolos para el examen imparcial de la masacre, signifique simplemente seguir negando la historia. Nosotros también estamos preocupados sobre esta parte del acuerdo, pero esperamos que al final ofrezca una oportunidad a las dos partes para enfrentar el tema juntos.

Turquía, entre tanto, no debe condicionar la ratificación del acuerdo para abrir las fronteras con el retiro de las fuerzas armenias de Nagorno-Karabagh, un enclave habitado mayoritariamente por armenios y ocupada desde 1993. De hecho, el acercamiento en las relaciones bilaterales de Turquía y Armenia podría facilitar la resolución de este tema entre Armenia y Azerbaiján. Si Armenia se siente más segura, posiblemente sea más flexible.

Como en toda negociación, las partes deben ceder en algunos puntos si quieren alterar el status. Armenia está económicamente estrangulada. Necesita abrir sus fronteras. La línea de la vida que la unía a Europa se vio bloqueada en 2008 por la guerra en Georgia. Está perdiendo sus mejores profesionales, porque no tienen perspectivas reales de progreso en su propio país. Turquía busca integrarse a Europa e incorporarse a la Unión Europea y Armenia es uno de los puntos que tiene en su camino. Turquía debe enfrentar su pasado para mejorar su futuro.

Afortunadamente, los gobernantes en Turquía y en Armenia comprendieron esto y deben ser elogiados por el riesgo político que están asumiendo, tanto en la mesa de las negociaciones como en el estadio de fútbol.

El año pasado, el Presidente turco, Abdullah Gul, estuvo en el partido entre los seleccionados nacionales de ambos países en Ereván, Armenia, y ahora, el Presidente Serge Sarkisian viaja a Turquía. Este espíritu del deporte está dando el mensaje correcto a los nacionalistas en ambos países.

SEGUN EL PRIMER MINISTRO

A Armenia le interesa que Turquía sea admitida en la U.E.

Ereván, («Interfax»).- «Armenia se verá beneficiada de la posible admisión de Turquía en la Unión Europea» -declaró el Primer Ministro Dikrán Sarkisian en una entrevista, que fue televisada por canales de televisión.

«Estamos interesados en que logren alcanzar todas sus obligaciones para su ingreso a la Unión Europea, porque en ese caso, nosotros estaremos en contacto con la Unión Europea.»

El Primer Ministro sostuvo, además que la apertura de las fronteras beneficiará a ambos países.

«En el mundo contemporáneo, las fronteras cerradas obstaculizan el proceso económico natural. Tanto Armenia como Turquía lo saben» -agregó.

Panadería y Confitería
ARMENIA S.R.L.

Desde 1930 sirviendo a la comunidad

ELABORACION PROPIA - DELIVERY
Scalabrini Ortiz 1317. Cap. Tel.: 4831- 4571

Colabore con el
Fondo Nacional "Armenia"

Armenia 1353 Tel.: 4778-1735/36

Estudio Jurídico
León Carlos Arslanian
Carlos A. Beraldi, Mario E. Kaminker, María G. Arslanian
y Asociados

Carlos Pelegrini 961. Pisos 5° y 6°
Tel.: 4328-5520/5527/5493/5632
4394-3539/7340/7245/3537

Fax: 4393-5139
e-mail: arslanian@overnet.com.ar

TECNOLOGÍA DEL VIDRIO

Calle 10 N° 429. Parque Industrial Pilar
(1629) Pilar. Pcia. de Bs. As.
Tel.: 02322- 53-7500 (30 líneas rotativas)
Fax: 02322-53-7550
E-mail: kalciyan@kalciyan.com.ar
www.kalciyan.com

XXXI° OLIMPIADAS SUDAMERICANA INTERLIGAS

La UGAB Buenos Aires volvió a mostrar su desarrollo social y deportivo

¡¡¡Y por fin llegó octubre!!! Desde principio de año muchos de los integrantes de la U.G.A.B. estábamos esperando este gran momento

Durante la semana del 8 al 12 de octubre se realizaron las XXXI° Olimpíadas Sudamericanas Interligas de la UGAB en la ciudad de Córdoba, junto a las delegaciones de San Pablo, Montevideo y Córdoba.

¿Cómo explicar lo que significa las olimpíadas? Se me hace tan difícil plasmarlo en un papel... escribir sobre la emoción que producen los reencuentros tan esperados entre las distintas delegaciones, tantos abrazos y besos, las alegrías y tristezas de un triunfo o una derrota, la ansiedad de los partidos, la felicidad de las salidas... ¡Sí, las olimpíadas son todo eso. Un mundo de sensaciones encontradas!

Pero me animo a decir que todavía es mucho más que eso. Es el lugar donde no importan las edades, no importa a qué deporte jugás, no importa si conocés o no a alguien; y nada de esto importa porque ahí, ahí es donde increíblemente se arma un grupo hermoso. Un grupo tan unido

que se mueve en bloque, que se sienta todos juntos a la mesa, que hacen hinchadas hombres y mujeres. Ahí es donde surge el grupo espectacular que se formó.

Buenos Aires llevó una delegación de más de 100 integrantes, entre los 14 y 40 años, para participar en los deportes de Tenis de Mesa Masculino, Tenis de Mesa Femenino, Tavlí, Ajedrez, Básquetbol dos equipos, Fútbol Sub20, Fútbol Mayores, Voleibol Masculino y Voleibol Femenino. Como ya viene ocurriendo en los últimos años es la delegación que concurre con mayor cantidad de participantes, ya sean deportistas, entrenadores o acompañantes. Nuestra delegación, me animo a decir, demuestra día a día su esfuerzo por lograr una integración mayor, por atraer cada vez más a todos los deportistas chiquitos del club y unirlos, y

hacerlos partícipes de esta gran idea, de este gran sentimiento para que junto a los que ya participan año tras año, se sigan sumando más y más.

Buenos Aires se desempeñó, como siempre, con un gran rendimiento deportivo logrando el 1° puesto en Tenis de Mesa masculino, Futsal Mayores, Aje-

año que viene, cuando deberán entregarla aquí en nuestra sede, al próximo ganador.

Pero más allá de los resultados, y de las copas ganadas, nos quedamos con mucho más: con esa sensación de haberlo compartido todo, de haber conocido en profundidad a nuestros pares, de conocernos más entre nosotros, de haberle

dadre y Tavlí y un 2° puesto en Tenis de Mesa Femenino, Voley Femenino, Básquetbol y Fútbol Sub20.

En la tabla general, con un inusual resultado, Córdoba y Buenos Aires empataron en un primer puesto, compartiendo la copa Challenger (copa que cada año se queda el ganador general por puntos de todos los deportes y que pasa de delegación en delegación). Como resultado del empate, se decidió que Buenos Aires sea el ganador de la Copa General, mientras que Córdoba será la encargada de cuidar la Challenger hasta el

dado el apoyo a un compañero, de haberle puesto el hombro para que lllore y haber llorado en el hombro de otro.

Por eso y por mucho más, agradezco a todas los padres que confiaron ciegamente en nosotros y que pusieron a sus hijos en nuestras manos.

Y por último quiero agradecer a todos aquellos deportistas, acompañantes y entrenadores que vinieron, y que hicieron que sea un momento único e irrepetible para cada uno de nosotros.

Cecilia Mardirosian

UNIÓN COMPATRIÓTICA ARMENIA DE MARASH

Sábado 31 de octubre. 21 hs.
Cena-show 85° Aniversario

En Armenia 1242 - 2° piso - Capital

Reservas al : 4773-2120 (lunes a viernes de 10 a 14hs)

Unión General Armenia de Beneficencia
- Comisión de Damas -

Nouritza Matossian
Escritora, actriz y productora
Especialmente invitada de Inglaterra

PRESENTA
SU LIBRO
"Ángel negro,
La vida de Arshile Gorky"

30 de octubre, 20 hs - Auditorio Gulassarian - Entrada Libre
Armenia 1322 - 1er subsuelo agbu-arg@fibertel.com.ar

Unión General Armenia de Beneficencia

Nouritza Matossian
Escritora, actriz y productora
Especialmente invitada de Inglaterra

PRESENTA
SU DOCUMENTAL
"Hrant Dink,
Corazón de dos naciones"

23 de octubre, 20 hs - Auditorio Gulassarian - Entrada Libre
Armenia 1322 - 1er subsuelo agbu-arg@fibertel.com.ar

Mi propósito

En el tercer aniversario de su desaparición física he querido rendir homenaje a mi esposa Siranush, con quien he compartido los cuarenta años más felices de mi vida. Lo hago con un gesto similar a los que jalonaron su vida de mujer y benefactora: la concreción de una obra para las generaciones.

Siranush había nacido en vísperas de la Gran Tragedia y constituyó la esencia viviente de un pueblo destrozado pero a la vez no dispuesto a claudicar. Vivió lo peor desde su más tierna edad: no conoció a sus padres y no recibió su cariño. Ni siquiera una fotografía le recordó la imagen de los progenitores que la trajeron al mundo para hacerla destinataria de su amor.

Creció al amparo de las almas caritativas de quienes tuvieron a su cargo su crianza y su educación en los orfanatos que la acogieron con la misericordia que impidió el éxito absoluto del genocidio planificado y ejecutado por Turquía entre 1915 y 1923. La protección de sus hermanos Jachik y Boghós respaldó su supervivencia dentro del marco de esas instituciones de beneficencia.

Llegó a la Argentina siendo niña y aquí se hizo mujer: honrada, educada, sabia y pragmática. Acompañó a su hermano Boghós en los acontecimientos más trascendentales de la vida del gran filántropo, con quien adquirió no solo figuración local sino también internacional.

En el marco de una Argentina que alentaba y promovía el ascenso social, alcanzó junto con su hermano elevadas posiciones en el ámbito de los negocios, hasta lograr la holgada estatura económica que les permitió devolver a la comunidad con obras tanto como habían conseguido en su vida personal exitosa.

Todo ello evolucionó paralelamente con su participación en la vida comunitaria, a favor de la cultura y las artes. La belleza y las aptitudes escénicas de Siranush la hicieron figura requerida y reconocida en las tablas de la colectividad incipiente. La identidad armenia en la Argentina no se ha conservado solo por milagro.

Desde los inicios, la poesía, la canción, la música, el teatro y la danza fueron los valores que sentaron las bases de la tradición armenia en la Argentina. Aquellos refugiados que habían perdido todo en su tierra sintieron la obligación moral de recrear sus valores en la nueva casa.

Quizás el no haber sentido nunca la protección de sus padres germinó en ella la necesidad de ampararse bajo el palio de la nacionalidad, la lengua, la memoria y las tradiciones. Y en la escena dijo, recitó, cantó, actuó y brilló. El histórico salón del Centro Armenio fue precisamente el recinto de su expresión artística. Por ello he decidido que la obra que rinda homenaje a su memoria sea ésta.

La reconstrucción, restauración, renovación, remodelación, funcionalización y puesta en valor del histórico recinto de la colectividad es mi homenaje a Siranush y un mensaje de respeto y valoración hacia la generación que compartió sus ilusiones y creyó que la tendencia a la excelencia, tan sabiamente manifestada en la construcción original, seguiría inspirando orgullo a las generaciones.

Agradezco a Dios haberme permitido ver la concreción de mi propósito, a quienes compartieron el proyecto desde su primera inspiración, a quienes me acompañaron en la imaginación de la obra, el desafío de su ejecución, el seguimiento de las tareas y la renovación cotidiana del entusiasmo.

Armén Mezdourian

Armén Mezdourian

Escribe Rubén Mozian

El fallecimiento de Armén Mezdourian significa una irreparable pérdida para la comunidad armenia de la Argentina, para la diáspora y la madre Patria. Constituye a la vez un desafío para la continuación de la obra filantrópica iniciada por los hermanos Boghós y Siranush Arzoumanian hace más de medio siglo y continuada por el extinto con nuevas realizaciones, actualizados proyectos y firme determinación.

Armén Mezdourian había nacido en Talás, una ciudad de 20.000 habitantes, en los años en que se consumaba uno de los crímenes más horrendos de la historia de la humanidad: el genocidio de 1.500.000 armenios, planificado y ejecutado por el gobierno otomano de los Jóvenes Turcos entre 1915 y 1923.

Muy cerca de Cesárea de Capadocia (Kayseri), Talás era una ciudad privilegiada, casi un centro turístico en un medio geográfico deslumbrante con condiciones climáticas excepcionales. Los 7.000 armenios de Talás, que convivían allí con griegos, turcos, europeos y norteamericanos, fueron deportados en 1915 hacia los desiertos de Der Zor, en Siria.

En ese marco, los armenios tenían una posición económica muy favorecida, que despertaba la envidia de griegos y turcos. Eran responsables de las actividades artesanales, industriales y comerciales de la ciudad. Tenían tres iglesias y dos escuelas, como así también numerosas instituciones culturales y comunitarias, que daban a Talás características muy particulares en comparación con las demás ciudades de Armenia Occidental.

Se la conocía como la ciudad de la nobleza y de los benefactores, destacados por la generosidad de sus obras. Entre ellos brillan nítidamente los miembros de la familia Gulbenkian, que ha dado tantos benefactores a la Nación Armenia hasta nuestros días y la Fundación "Calouste Gulbenkian", con sede en Lisboa. Las persecuciones turcas impidieron el normal desarrollo de la generación de Armén Mezdourian y los lanzaron al camino del destierro.

En su adolescencia, Armén Mezdourian fue pupilo del Instituto Melkonian de Chipre, donde tuvo la suerte de recibir la enseñanza de figuras

relevantes de la cultura armenia.

El prestigio de la gente de su tierra natal, la profunda formación armenia de su adolescencia y el impacto de la irrepetible e incomparable armenidad del Beirut de los años 40, donde vivió posteriormente, forjaron en Armén Mezdourian una personalidad fuerte, firme y profundamente militante, rasgos que mantuvo hasta su muerte.

Para Armén Mezdourian la armenidad no era una diversión o una distracción de los ratos de ocio, sino que constituía una convicción profunda y comprometida. En todas las etapas de su vida cumplió irrenunciablemente con lo que consideraba su obligación moral y material.

A lo largo de toda su vida vibró con las alegrías y las tristezas de su pueblo. Enrolado desde muy joven en la corriente comprometida con la libertad de la madre Patria, luchó, discutió y defendió sus convicciones con vehemencia, al punto de ser muchas veces inflexible en sus decisiones.

A mediados del siglo pasado llegó a la Argentina formando parte de una nueva corriente migratoria que luego de la segunda guerra mundial arrastró a estas tierras a muchos connacionales de los Balcanes y del Medio Oriente. Ellos aportaron nuevo impulso a una colectividad joven, pero donde ya se notaba la pérdida de algunos rasgos de identidad como consecuencia de la generosidad y hospitalidad de la sociedad argentina con respecto a las corrientes migratorias.

Conoció a su esposa, Siranush Arzoumanian, en uno de los primeros actos del protagonismo filantrópico de los hermanos Arzoumanian, cuando en 1960 Siranush fue madrina de la ceremonia de inauguración de la Plaza Armenia, en Avenida del Trabajo y Lafuente, donde actualmente está la Plaza de los Virreyes y tiene su estación terminal la línea de subterráneos "E".

Se casaron cinco años más tarde, luego de que en el ínterin se fueran concretando nuevos avances en la labor benéfica de los hermanos Arzoumanian, como el Monumento a los Mártires Armenios en los jardines del Arzobispado

(Continúa en pág. 15)

INSTITUTO MARIE MANOOGIAN

Castellano, Armenio e Inglés desde Jardín.

Historia, Cultura, Tradición, Danzas y Música Armenia.

Informática en todos los niveles.

Viaje de convivencia y Campamentos.

Natación y Gimnasio integrados en nuestro edificio.

Intercambio idiomático de Inglés con U.S.A.

Viaje de Estudios a Armenia.

Abierta la Inscripción 2010

Armenia 1318 - CABA - 4773-2820 - 4771-6500

www.ugab.org.ar - Hacia el centenario

**Sala de 2 años
Matricula Bonificada**

+ Grupo Scout General Antranik + Act. deportivas extracurriculares

Ողբ. Արմեն Մեծատուրեան

Քառասուն օրեր առաջ, անցել է Սեպտեմբեր 16-ին իր մահկանացու կեանքը կնքեց ազմային բարերար Արմեն Մեծատուրեան, որ ողբացել է իր կողակցին՝ Սիրանոյշ Արզումանեան-Մեծատուրեանի հետ, իր աներծագ Պողոսի մահուընեն (1979) կարճ ատեն ետք, 1982-ին հիմը դրաւ «Պողոս եւ Սիրանոյշ Արզումանեան» ֆունտասիոնի, այս ձեւով շարունակելով ընտանիքի բարեսիրական գործունեութիւնը եւ ձեւակերպելով Հիմնարկութեան ապագայ ճանապարհը: Այդ թուականէն ասդին, Հիմնարկութիւնը ունեցաւ բարեսիրական բեղուն գործունեութիւն մը ըլլալ Արժանիքին եւ ըլլալ այլ գաղութներու թէ Հայաստանի ու Ղարաբաղի մէջ:

Ողբ. Արմեն Մեծատուրեան հաստատուն համոզումներու տեր անձնաւորութիւն մըն էր, ջերմեռանդ հայ եւ ամուր նկարագիր ունեցող ազգային, խստապահանջ մարդ, որ անշեղ կերպով հաւատաց կեանքի իր սկզբունքներուն եւ հաւատարմօրէն ծառայեց անոնց:

Եթէ ուշի-ուշով հետեւինք ողբացելի կենցաղային վարքին, դժուարութիւն պիտի չունենանք հաստատելու, որ հանմուտեալը երբեք չփնտռեց իր անձին հանգստաւետութիւնը, երբեք չշլացաւ ունեւորութեան ընծայած բարիքներէն եւ բացարձակապէս հեռու մնաց անձնական հաճոյքներէ եւ շուայտութենէ: Ընդհակառակը, միշտ հետաքրքրուեցաւ ազգային- հաւաքական նուաճումներով եւ սեփական կարելիութիւնները ի սպաս դրաւ հայրենիքի օգնութեան գործին, հայապահպանումի սատարող աշխատանքներուն ու ձեռնարկներուն, դպրոցաշինութեան, գրքերու հրատարակութեան, տարբեր կազմակերպութեանց բարգաւաճումին ու կարիքներուն:

Բարոյականի տեր եւ աւանդապահ ազգային էր, որ օրը-օրին, կրնանք ըսել՝ կիրքով կը հետեւեր հայ կեանքի վերիվայրումներուն, ունենալով իր գաղափարական կեցուածքները:

Թերաւարտ՝ Կիպրոսի Մելքոնեան նշանաւոր կրթական հաստատութենէն, Արմեն իբրեւ հայերէնի ուսուցիչ ունեցած է Վահան Թեքեանի եւ Յակոբ Օշականի նման ականաւոր դէմքեր, որոնց շունչին տակ ողբացելը համակուած էր ազգային

գիտակցութեան շեշտուած գիծով: Հայերէն լեզուի բաւարար պաշար ունէր եւ մօտէն կը հետաքրքրուէր արժանաւոր հայ եւ սփիւռքահայ անցուդարձերով, բաժանորդ ըլլալով Փարիզի «Յառաջ»-ին եւ Լոս Անճելոսի «Նոր Կեանք» շաբաթաթերթին:

Հայաստանի վերանկախացումով առաջին խանդավառուողներէն մէկը եղաւ եւ առաջիններէն, որ իր կարելիութեան սահմաններուն մէջ, նուիրուեցաւ հայրենիքի վերաշինութեան անյետաձգելի գործին, ստանձնելով դպրոցի մը եւ եկեղեցւոյ մը վերանորոգումը, մասնակցեցաւ կատարուած յաջորդական նուիրահաւաքներու:

Օժտուած էր դիտելու եւ դատելու սուր կարողութեամբ, գիտէր որոշում անել եւ երբեք չէր առաջնորդուէր զգացումներով, եւ պատահական յուզական պահերը ոչ մէկ ազդեցութիւն ունէին իր վերաբերումները ճշդելու համար: Կարծր եւ անժպիտ մարդ էր եւ անակնկալ ու բուռն կեցուածքները՝ իր նկարագրին ամենէն ցայտուն գիծերն էին, եւ յաճախ զինք կը մղէին զարմանալի հակասութիւններու: Մեր հանրային կարիքներուն առջեւ, յաջս այս կամ այն պահանջի կամ դիմումի, կրնար վճռականօրէն մերժել տերեւ մը տալ նպատակի մը, բայց միւս կողմէ ծառ մը նուիրել տարօրինակ հեզութեամբ ու դիւրութեամբ: Ուրեմն այդքան ալ կոպիտ չէր, ինչպէս արտաքինապէս ցոյց կու տար կամ կը կարծուէր, բայց ներքնապէս փխրուն էր եւ դիւրաբեկ, ինչպէս ցոյց կու տան իր կատարած բարերարութիւնները: Մաքիավէլին չէր կարողացած Արմեն, բայց կը հետեւէր անոր մէկ պատուէրին, որ

...**«իշխանաւորը պետք չէ բարի ըլլայ»:** Եւ եթէ զինք նկատէր «իշխանաւոր» մը նիւթական առումով, ուրեմն այդ իմաստով Արմեն «բարի» չէր: Ուշադրութիւն պետք է ընել Մաքիավէլիի պատուէրի նշանակութեան, իտալացի նշանաւոր քաղաքագետի այս խօսքէն կարելի չէ եզրակացնել, որ ...իշխանաւորը բարիք պետք չէ ընէ: Եւ Արմեն Մեծատուրեանը բարիքներ ըրաւ, առանց «բարի» ըլլալու կարելորութիւն տալու, որովհետեւ «բարի» ըլլալ այս պարագային կ'ենթադրէր միտելու կորսնցնել ամեն բան, ինք գոնէ այդպէս համոզուած էր, եւ Արմեն Մեծատուրեան չմտնէր, պահեց ու պահպանեց իրեն թողուած նիւթական հնարաւորութիւնները՝ յանուն հանրային ու ազգային նպատակներու ծառայութեան:

Սխալեցա՞ւ արդեօք: Թերեւս ո՛չ, թերեւս ալ այո՛ : Բայց հրապարակի վրայ է իր կողմէ կատարուածը եւ իւրաքանչիւր անհատ կրնայ անոր ընթացքը դատել ըստ իր հայեցողութեան :

Այս վարմունքը հաւանօրէն անոր համար էր, որ հանգուցեալ բարերարը ունէր նուիրաբերուելու իր սեփական չափանիշները եւ չէր ազդուէր աջէն ու ձախէն կատարուող շռայլանքներէն:

Այսպէս էր եւ այսպէս ըլլալով՝ Արմեն Մեծատուրեան շատ բան կրնար ընել, բայց չըրաւ, սակայն ինչ որ ըրաւ, ինչ որ իրագործեց ու տուաւ երբեք արհամարհելի չէ, ընդհակառակը, արժանի է ամեն գնահատանքի ու մեծարանքի, որովհետեւ գնահատելու համար ազգայինի մը կեցուածքը կամ վերաբերումը՝ հանդէպ հանրութեան, ազգի կամ հայրենիքի, ամենէն ապահով կերպն է համեմատելը, եւ համեմատութիւնը մեզ անկասկած կ'առաջնորդէ արդարագոյն դատողութեան:

Արդարեւ, եւ արդարօրէն դատելով, պահ մը եթէ մոռնանք 1982-էն մինչեւ իր մահը, նախ իր կողակցիցին հետ համախորհուրդ, այնուհետեւ միայնակ իր կողմէ կատարուած բոլոր բարերարութիւնները (դպրոցաշինական, եկեղեցաշինական, տարբեր կազմակերպութիւններու, հրատարակչական, հնչուն նուիրատուութիւն, եւ այլն, եւ այլն) հանրօգուտ Հիմնարկութիւն կը հիմնած ըլլալը ինքնին, ազգասիրական մեծապէս շնորհաւորելի իրագործում մըն է, որ արժանի է հանրային ամենայն գնահատանքի ու արժեւորումի:

Իրականութիւնը հրապարակի վրայ է. Արմեն Մեծատուրեան մարմին տուաւ Հիմնարկութեան մը, որ այսօր գործօն ու կարելոր դերակատարութիւն ունի մեր կեանքին մէջ: Եւ ասիկա ինքնին ազգասիրութեան անվիճելի ապացոյց մըն է, ինքնին անանձնական նուիրում մը՝ ի հաշիւ եւ ի խնդիր հանրային ու հայրենական մեր կարիքներուն:

«Պողոս եւ Սիրանոյշ Արզումանեան» Հիմնարկութիւնը որուն առաքելութիւնը ճշդուած է հիմնադիրներ՝ ողբացել տեր եւ տիկին Մեծատուրեանի կողմէ, մեր իրականութեան մէջ կը գործէր արդէն 1982-էն ի վեր, եւ այսուհետեւ եւս պիտի շարունակէ գործել, բացա-

ռապէս կ'ընդգրկէ զուտ ազգային ու հայրենական նպատակակետեր, Հայաստանէն մինչեւ Ղարաբաղ, եկեղեցիէն մինչեւ դպրոց, հայ գիրքէն մինչեւ հայկական կազմակերպութիւններ ու մնացեալ բոլոր ազգանուէր ծառայութիւնները... Սփիւռքահայ խառնափնթոր մեր կեանքին մէջ, ողբ. Արմեն կրնար ունենալ իր կողմնորոշումները, արդէն ունէր շեշտուած կերպով, բայց իր ստեղծած Հիմնարկութեան ուղղութիւնը վեր է հատուածականէն: Ցարդ արձանագրուած գործունեութիւնը յստակօրէն ցոյց կու տայ այդ ուղղութիւնը. Հայրենիք, մշակոյթ, եկեղեցի, մեր գոյութեան երեք սիւները, բոլոր հայերը իրարու միացնող հիմնական օղակները, որոնց ծառայելու կոչուած է Հիմնարկութիւնը, եւ որոնց մէջ կ'ընդգրկուին մեր բոլոր ծիգերը, բոլոր կազմակերպութիւնները, անհատական բոլոր հնարաւորութիւններն ու տաղանդները:

Արմեն Մեծատուրեանը չկայ այլեւս: Հայ համայնքի թէ ընկերութեան կողմէ կը յիշուի՝ իր անունը, կը մոռցուի՞, խօսիլ կու տա՞յ իր մասին թէ ոչ, չենք գիտեր, ատիկա հանրային խղճմտանքին հետ աղերս ունեցող հարց մըն է, ու ապագայի թեական հարցադրում, որ այդքան ալ կարելորութիւն չունի, բայց ինչ որ բացորոշ է եւ անվիճելի՝ այն իրողութիւնն է, որ իր հիմնած Հիմնարկութիւնը, պիտի եւ պետք է գործէ այնպիսի ձեւով, ոճով ու յանձնառութեամբ, որ ոչ միայն արժանի ըլլայ արժանաւորապէս դիմաւորուելու Հայաստանի եւ Սփիւռքի հանրութեան կողմէ, համահայկական տարողութեամբ, այլեւ տեւաբար յիշեցնէ իր հիմնադիրները:

Այդ պարագային է, որ արժանաւորապէս յարգուած պիտի ըլլայ հիմնադիրներուն յիշատակը:

Պետրոս Հաճեան

Օրինակելի իրագործում մը

Նուիրեց արժանիքներ ան կրթական իշխանութիւններուն:

Ինչ որ կ'ուզէր նշել այս առթիւ՝ դպրոց մը կառուցանելը եւ զայն նուիրաբերելու արարքը չէ անպայման, որ ինքնին շնորհաւորելի կեցուածք մըն է, բայց որ իր օրինակները ունի բազմաթիւ երկիրներու մէջ եւ մէկէ անելի հայ բարերարներու կողմէ:

Պողոս Արզամանեանի բարերարութեան հիմնական նշանակութիւնը կը կայանայ այն իրողութեան մէջ, որ հանգուցեալ ազգայինը իր կառուցանած վարժարանը նուիրեց Արժանիքի կրթական նախարարութեան՝ տրամադրելու համար արժաթիւցի (ոչ-հայ) աշակերտներու, իբրեւ երախտագիտական հնչուն

արտայայտութիւն այն հիւրընկալութեան, զոր այս երկրի պետութիւնն ու ժողովուրդը ցուցաբերեցին հանդէպ եղեռնէն վերապրող եւ աշխարհով մէկ տարտղնուած հայ մնացորդացին:

Պարզօրէն ըսած՝ հարազատ երդիք ու սիրելի դէմքեր կորսնցուցած եւ դժխեմ պատանութեան դառնութիւնը ապրած հայ մարդու մը երախտագիտական մէկ ցոյցը հանդէպ ազնուասիրտ ժողովուրդի մը:

Բայց դպրոցի նուիրաբերումէն (շար. էջ 8)

Թուականէս ճիշդ 40 տարի առաջ, ցեղասպանութենէն վերապրած նախկին որբ մը իրագործեց բարեսիրական շինարարութիւն մը, որ իր նմանը չունեցաւ ո՛չ Արժանիքի մէջ, ո՛չ ալ հայաբնակ այլ երկրի մը մէջ, որքան գիտեցք:

Արդարեւ, ողբացել Պողոս Արզամանեան Պուէնոս Այրէս մայրաքաղաքի կարելոր փողոցներէն մէկուն մէջ եւ ընդարձակ հողատարածութեան մը վրայ կառուցանեց վարժարան մը եւ զայն

Օրինակելի իրագործում մը

տասնամեակներ վերջ, այսօր, դժուար չէ անդրադառնալ, որ այդպէս ըլլալով հանդերձ, Պօղոս Արզումանեանի արարքը շատ անելին է քան խղճմտանքի տուրք մը: Դպրոցը վերածուած է արդէն հայ մշակոյթի ծանօթացման, հայոց ցեղասպանութեան մնայուն յիշեցումին, դէպի հայ ժողովուրդն ու Հայաստանը համակրանքի եւ բարեհոգութեան արծարծումի եռուն կեդրոնի մը՝ ոչ-հայ բազմահազար աշակերտներու եւ անոնց անմիջական պարագաներուն մօտ: Հազարաւոր նախկին շրջանաւարտներ, որոնք այսօր հասուն քաղքացիներն են Արժանթինի, եւ անոնցմէ ոմանք հասած են կարելոր դիրքերու արուեստի կամ արհեստագիտական ասպարէզներու վրայ, եւայլն:

Քիչ անդին կը պարզենք մեր միտքը: Մինչ այդ յայտնենք, որ անցեալ դարու վաթսուական թուականներուն, արժանթինեան համայնքը եւս կենսական կարիքը ուներ դպրոցական արդիական շէնքի մը, եւ եթէ Պ. Արզումանեան զայն շինած ու

Տեր եւ Տիկ. Արմէն Մեծատուրեան Ապրիլեան յուշարձանի առջեւ

առանց պարտադրանքի ու բռնագրօսիկ միջոցներու, կը սողոսկի մանկական եւ պատանեկան հոգիներու մէջ ու մաս կը կազմէ անոնց նկարագրային ու անհատական ինքնութիւններուն:

Երեւանի Արժանթինեան Հանրապետութիւն Դպրոց

տրամադրած ըլլար Արժանթինի հայ աշակերտներուն, կատարած պիտի ըլլար ազգային պատկառելի ծառայութիւն մը: Այսուհանդերձ, կատարուած գործը չի նսեմանար իր տարողութեան մէջ եւ տարիներու ընթացքին ունեցած հայանպաստ իր դերակատարութեամբ, որ, առանց քարոզչութիւն ըրած ըլլալու ճիգին,

Մնաց որ Պ. Արզումանեան դէպի դուրս կատարելով իր բարերարութիւնը, ամէն պարագայի տակ անտարբեր չէ եղած հանդէպ մեր ներազգային կարիքներուն կամ հրամայականներուն: Այսպէս, իր ամբողջական նուիրաբերումին հետեւանքն է Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճարի շրջափակին մէջ կանգնող Ապրիլեան շքեղ Յու-

շարձանը: Կ'արժէ քանի մը ծանօթութիւններ տալ Պունտո Այրեսի «Արմենիօ-Արխենթինա» շինութեան, շրջանակի եւ գործուելութեան առընչուող կարգ մը պարագաներու մասին, որպէսզի յստակ դառնայ մեր միտքը եւ հիմնաւորուին այն գաղափարները, որոնք ծնունդ կ'առնեն այս դպրոցի շինութենէն:

Դպրոցը շինուած է մայրաքաղաքի յատկանշական մէկ թաղամասին մէջ, ուր կ'ապրին պետական եւ զինուորական բարձր դիրքերու տէր ընտանիքներ: Ըստ բարերարի նախապայմանին, դպրոցի աշակերտութիւնը ամէն տարի պարտաւոր է նշել Հայաստանի անկախութեան տարեդարձը, կազմակերպելով հանդիսութիւն մը՝ զուտ հայկական յայտագիրով ու Հայաստանի եւ հայ ժողովուրդի մասին բանախօսութեամբ:

Դպրոցի մէջ պարբերաբար կը տրուին դասախօսութիւններ՝ հայոց պատմութեան, հայ մշակոյթի, հայ գրական թէ մշակութային դեմքերու, ցեղասպանութեան, Հայաստանի եւ հայկական այլ խնդիրներու մասին: Մատենադարանը յագեցուած է սպաներէն լեզուով հայկական հրատարակութիւններով ու Պ. Այրեսի մէջ հրատարակուող հայ թերթերով: Աշակերտները կը սորվին հայերէն երգեր եւ հայկական պարեր, ինչպէս եւ երբեմն կը ներկայացնեն թատերախաղեր՝ հայկական նիւթերով, ընդհանրապէս հերոսական խորքով կամ արծարծելով հայոց ցեղասպանութեան ողբերգութիւնը:

Մինչեւ 1991, դպրոցը պաշտօնապէս կը նշէր 1918 Մայիս 28-ի տարեդարձը, «Մեր Հայրենիք» քայլերգով եւ եռագոյն դրօշի հանդիսաւոր մուտքով: Այս թուականէն վերջ, այսօր, կը նշուի նոր անկախութեան թուականը՝ Սեպտեմբեր 21: Հանդիսութեան ընթացքին, ինչպէս կարելի է կռահել, աշակերտները կը ներկայացնեն հայկական երգեր, պարեր, թատերախաղեր կամ Հայաստանի ու հայ ժողովուրդի ներքողումին նուիրուած սպաներէն ասմունքներ: Բանախօսելու կը հրաւիրուին հայ թէ օտար դեմքեր, մտաւորականներ կամ պետական անձնաւորութիւններ: Անհրաժեշտ է ընդգծել, որ հանդիսութեան ներկայ կ'ըլլան կրթական նախարարութեան բարձրաստիճան պաշտօնատարներ, հայ համայնքի ներկայացուցիչներ, Պ. Այրեսի հայկական դպրոցներու աշակերտական պատուիրակութիւններ եւ ընդհանրապէս ծնողական շրջանակներ եւ հայ մարդիկ, եւ այս ձեւով հանդիսութիւնը կը վերածուի ազգամային տօնախմբութեան մը, հայաճանաչումի, հայ երգին ու պարարուեստին հանդէպ հիացական բացազանչութիւններու եւ ժողովրդական խանդավառութեան գե-

ղեցիկ առիթի մը: Նաեւ՝ գրեթէ անխափան կերպով հայ ժողովուրդի դէմ շարունակուող անարդարութեան պահանջներու յիշեցումի բեմի մը: Ահաւասիկ այս ինքօրինակ դպրոցին եզակի դերակատարութիւնը մեզի համար.- Հայութեան մասին մնայուն յիշեցում կատարել, հայութեան ու Հայաստանի հանդէպ համակրանք ու ճանաչում հրահրել: Պանծացել հայ մշակոյթը, սիրցնել հայ ժողովուրդը եւ մանկահասակ աշակերտներուն ծանօթացնել հայոց պատմութեան հերոսական թէ ողբերգական էջերը: Մէկ խօսքով բարեկամներ շահիլ ի խնդիր ժողովուրդներու համերաշխութեան ու գոյակցութեան, ի խնդիր մեր հարցին ու արդար պահանջներուն:

Եթէ դէպի ներս կատարուող դպրոցական բարերարութիւնները անփոխարինելի գործ մը կատարած են մեր մանուկներու հայեցի պահպանումին ուղղութեամբ, ապա դէպի դուրս կատարուած այս բարեսիրական արարքը այլապէս ունեցած է իր դրական ներդրումը՝ քաղաքականօրէն, բայց առանց քաղաքական դոյզն ճիգի:

Որքան ժամանակը անցնի, որքան «Արմենիօ-Արխենթինա» դպրոցը խորանայ իր կրթական առաքելութեան մէջ, այդքան անելի կը շեշտուի հայկական անուն կրող եւ հայ ազնուական բարերարութեամբ կառուցուած այս վարժարանի կատարած ու կատարելիք դերը, ոչ միայն իբրեւ ուսումնական շէնք, այլ նաեւ ու մանաւանդ՝ իբրեւ հանրային հաստատութիւն մը, որ իրմով ու իր աշակերտներով շարունակաբար կը ծանօթացնէ մեր անունը, մեր հայրենիքն ու դրօշակը, մեր երգն ու պարարուեստը:

Եթէ այս վարժարանի քարեղէն շէնքով մնայուն շրջաբերութեան մէջ է հայ անունը, եթէ այդ քարեղէն շէնքի ճակատը քանդակուած են մեր այբուբենը, Մեսրոպ Մաշտոցի դիմանկարն ու Հայաստանի քերթը, եթէ իր սրահները կը զարդարեն Հայաստանը ներկայացնող նկարները, քարտեւներն ու զինաշանները, եւ եռագոյնը կը ծածանի աշակերտներու սրտին առջեւ, միւս կողմէ, իրենք՝ աշակերտները, շրջուն խօսակներն են մեր ուրախութիւններուն եւ դառնութիւններուն: Արժանթինցի այս աշակերտները, որոնք սիրով ու հրճուանքով Կոմիտաս կ'երգեն եւ կ'արտասանեն սպաներէն թարգմանուած Պարոյս Սեւակ: Տրամախօսութեամբ կամ շարադրութիւններով կը պատմեն մեր անցեալին ու ներկային մասին, մեր հայրենիքի պայծառ, առասպելական ու տառապահար կեանքի մասին, Սեւակի ու Արարատի մասին:

Յուզիչ ու սրտագրաւ գործ մը կը կատարէ այս վարժարանը եւ կը կատարէ մարդկային ընկերութեան ամենէն անմեղունակ ու անխարդախ անդամներուն միջոցաւ՝ մանուկներու, որոնք եթէ հայերէն կ'երգեն, հայկական պար կը պարեն ու հայ բանաստեղծութիւններ կ'արտասանեն, կ'ընեն այդ բոլոր՝ ո'չ դիւանագիտութեան համար, ո'չ խաբուսիկ խոստումներ տալու համար եւ ոչ ալ իբրեւ պարտադրեալ

Օրինակելի իրագործում մը

«Սիրանոյշ եւ Պօղոս Արզումանեան Ֆունտասիոնը եւ վերանկախացած Հայաստան

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Վազգէն Ա. Կաթողիկոսը «Արմենիօ-Արխեւեթինա» վարժարանի մէջ

բարեկամութիւն: Կ'ընեն սիրոյ համար, բիրտ ու ջիւղ համակրանքի՝ հանդէպ այն ժողովուրդին, որուն գաւակներէն շատ-շատերը, ներառեալ քոյր-եղբայր Արզումանեանները... մանկութիւն չունեցան, մարդ-գազաններուն պատճառով, կամ ունեցան արցունքոտ շատ տխուր մանկութիւն մը, ու օր մը, երբ ոտք դրին այս խաղաղ ափերուն, իրենց կուտակած արդար վաստակէն լիաբուն վերադարձուցին նոյն ափերու վրայ աճող ա'յս մա-նուկներուն: Վերադարձուցին հայու պէս, հոգիով ու երախտագիտութեամբ, սիրով...:

Մանկութեան զգացուած տառապանքը վարքի ու նկարագրի կը վերածուի հասունութեան շրջանին, ու ցեղասպանութենէն ճողոպրած երկու հայերու որբանոցային դառնութիւնը վերածուած է այսպիսի՝ վարքի, մարդկութեան ազնուօրէն ծառայելու բարի կեցուածքի...:

Եւ մանկութեան սերմանուած սիրոյ, պարկեշտութեան ու մեծասրտութեան հունտելը, անպայման, հասունութեան շրջանին կը վերածուին անխարդախ համակրանքի եւ հաստատուն բարեկամութեան:

Սխալ կ'ըլլայ ուրեմն մտածել, որ «Արմենիօ-Արխեւեթինա» վարժարանը եթէ այսօր կու տայ մեզի հայկական պարզ պարող եւ հայ երգը երգող աշակերտներ, վաղը սակայն պիտի տայ,- սկսած է տալ արդէն,- հայասեր արժանիքներ: Հայասեր արուեստագետներ թերեւս, պետական պաշտօնատարներ հաւանօրէն, եւ զինուորականներ գուցէ, իսկ եթէ ոչ, անկասկած սակայն հայասեր քաղաքացիներ, մեզ ճանչցող մեր ցաւին ու դատին հաղորդ, մեր արժէքին ու արժանիքներուն ծանօթ պարզ մարդիկ: Հայասերներ վերջապէս, որոնց սրտին ու զօրակցութեան պէտք ունինք միշտ, որպէսզի հաշտ ու խաղաղ ապրի Կոմիտաս երգող մեր ժողովուրդը: Որպէսզի հասնի իր երազած արդարութեան եւ արդար հատուցումին:

Պէտք է արձանագրել, որ Պօղոս Արզումանեանի մահէն ետք իր անմիջական հարազատները՝ տեր եւ տիկ. Արմէն եւ Սիրանոյշ Մեծատուրեան կը շարունակեն նոյն հոգատարութիւնը ցոյց տալ հանդէպ

այս դպրոցին: Եւ եթէ մինչեւ 1991 քաղաքական-գաղափարական խոչընդոտներ արգելք կը հանդիսանային բնականօրէն յարաբերութիւններ ունենալու Հայաստանի հետ, այսօր սակայն անոնք Երեւանի մէջ հաստատած են ա'յլ վարժարան մը, որ կը կրէ «Արժանիքներէն Հանրապետութիւն» անունը, եւ որուն շրջափակին մէջ կը կանգնի Ազատարար Խոսէ տէ Սան Մարթինի կիսանդրին:

Անցնող 40 տարիներու ընթացքին, բազմաթիւ արժանիքի թէ հայ անձնաւորութիւններ այցելած են դպրոց եւ արձանագրած իրենց տպաւորութիւնները: Վարժարանի հիմնաքարը դրուած է Արժանիքնի նախագահի մը կողմէ, այնուհետեւ Հայաստանի անկախութեան նուիրուած հանդիսութիւններուն ներկայ եղած են եւ խօսք առած՝ փոխ նախագահներ, կրթական նախարարներ, Պուլետո Այրեսի կառավարութեան պետեր, բարձրաստիճան զինուորականներ, եւն.: Յիշենք նաեւ այդ այցելուներէն՝ Երջ. Վազգէն Ա. եւ Գարեգին Ա. Կաթողիկոսները, Գարեգին Բ. Ամենայն Հայոց կաթողիկոսը, Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Արամ Ա. կաթողիկոսը, Ներսէս, Տաթև, Յակոբ, Նորվան, Վաչէ, Գրիգորիս, Գիսակ, Գնէլ, Գիւտ Սրբազան հայրերը: Հայ կաթողիկէ Պատրիարք Յովհաննէս Պետրոս Գասպարեանը, Միսիթարեան Միաբանութեան Աբբահայր Յովհ. վրդ. Դերձակեանը, Գրագետներ Մինաս Թէօթօեան, Կարօ Մեհեան, Պօղոս Սնապեան, Մուշեղ Իշխան, Կարօ Փոլատեան, պատմաբաններ Ռիչըրտ Յովհաննէսեան, Լենդրուշ Խորշուդեան, դերասանապետ ճորճ Սարգիսեան, ճատրակի ախոյեան Կարի Գասպարեան, ազգային գործիչներ Հրաչ Տասնապետեան, տղթ. Հրաչ Աբրահամեան, Սարգիս Չէյլեան, Սէմ Սիմոնեան, Հրայր Յովնանեան, ՀԲԸՄ-ի նախագահներ Պերճ Սեդրակեան եւ տիկին Լուիզ Սիմոն: Իսկ Հայաստանէն յիշենք ՀՀ նախկին նախագահներ Լեւոն Տէր Պետրոսեան, Ռուբեն Զոհարեան, Գերագոյն Դատարանի նախագահ Գագիկ Յարութիւնեան, զօր. Աշոտ Ղազարեան, նախարարներ Վահան Փափագեան, Ռաֆֆի Յովհաննէսեան, Հայկ Ղազարեան, Վազգէն Սարգսեան:

Ինչպէս ամբողջ սփիւռքահայութիւնը խանդավառութեամբ դիմաւորեց Հայաստանի պետական անկախութիւնը՝ իբրեւ հետեւանք Խորհրդային Միութեան փլուզումին, «Սիրանոյշ եւ Պօղոս Արզումանեան» Ֆունտասիոնը եւս ամենայն ուրախութեամբ ընդունեց հայ ժողովուրդի պատմական այդ ձեռքբերումը եւ անկախութեան առաջին օրերէն սկսած՝ իր հայրենասիրական պարտականութիւնը նկատեց զօրավիգ կանգնել մեր հայրենիքի վերականգնումին եւ վերաշինութեան եւ բերաւ իր շօշափելի մասնակցութիւնը ըլլալ Հայաստանի եւ ըլլալ Դարաբաղի հզօրացման գործին: Ստորեւ ամփոփ կերպով այստեղ կ'արձանագրենք նիւթական այն օժանդակութիւնները, որոնք կատարուեցան Ֆունտասիոնի կողմէ առաջին օրերէն մինչեւ մեր օրերը:

- Ֆունտասիոնը 500.000 տոլարով մասնակցեցաւ այն հանգանակութեան, որ անձամբ կատարեց անկախ Հայաստանի առաջին նախագահ Լեւոն Տէր Պետրոսեան, Ուրուկուայի ծովեզերեայ քաղաքի, Փուլթա տէլ Էսթի մէջ: Այդտեղ հաւաքուած մեր շրջաններու գործի մարդոց մէջ էին նաեւ տեր եւ տիկին Արմէն Մեծատուրեան:

- Տեղւոյս Արմենիօ- Արխեւեթինա վարժարանի շրջափակին մէջ կառուցուեցաւ մարզարան մը, որ ի պատիւ անկախացած Հայաստանի կոչուեցաւ նախագահ Լ.Տ. Պետրոսեանի անունով: Մարզարանի բացումը կատարուեցաւ նոյն տարին, եւ Ֆունտասիոնի հրաբերով բացումի հանդիսութեան ներկայ գտնուեցաւ Հայաստանի առաջին տիկինը՝ Լուսիա Տէր Պետրոսեան:

- Նոյն տարին Երեւանի մէջ նախագահ Լ.Տ. Պետրոսեան, Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոս Գարեգին Բ. (Վազգէն Ա. մահամերձ էր այդ օրերուն) եւ Արժանիքնի դեսպան Խուան Գարլոս Օլիմա կատարեցին բացումը «Արժանիքներէն Հանրապետութիւն» վարժարանին, Բաղրամեան պողոտայի վրայ եւ վերակառուցուած Ֆունտասիոնի ներդրումով (Ֆունտասիոնը շուրջ կէս միլիոն տոլար յատկացուց այս նախաձեռնութեան):

- Օժանդակութիւն Դարաբաղի պատերազմի զոհերուն եւ որբերուն՝ 100.000 տոլարով:

- 100.000 Սուրբ Էջմիածնին, Երջանկայիշատակ Գարեգին Ա. Կաթողիկոսի Պուլետո Այրես այցելութեան առիթով:

- Վերանորոգում Կարբիի Ս. Աստուածածին Եկեղեցւոյ:
- Կարբիի մէջ հաստատում «Պուլետո Այրես» հրապարակի:
- Չօրավար Խոսէ տէ Սան Մարթինի կիսանդրիի գետնորում Երեւանի Արժանիքներէն Հանրապետութիւն վարժարանի շրջափակին մէջ, որուն բացումը կատարուեցաւ նախագահ Գարլոս Մենեմի Հայաստան այցելութեան առիթով:

- 100.000 տոլար Դարաբաղի վերաշինութեան գործին, նախագահ Ռուբեն Զոհարեանի Պուլետո Այրես կատարած այցելութեան առիթով, երբ նախագահին էր Դարաբաղի անկախ Հանրապետութեան: (յայտնենք որ տարբեր առիթներով, Դարաբաղ այցելութիւն եւն., պրն Արմէն Մեծատուրեան կատարած է շուրջ 300.000 տոլարի յատկացումներ Ֆունտասիոնի կողմէ եւ Դարաբաղի վերաշինութեան համար):

- Չօր. Խոսէ տէ Սան Մարթինի կենսագրութեան հայերէն եւ գեղատիպ թարգմանութիւնը Երեւանի մէջ:

- 100.000 տոլար Երեւանի զինուորական հիւանդանոցին, Հայաստանի հանգուցեալ վարչապետ Վազգէն Սարմսեանի (երբ Պաշտպանութեան նախարար էր) Պուլետո Այրես տուած այցելութեան առիթով, տարաբախտ նախարարի չարանենգ սպանութենէն շատ քիչ առաջ:

- 20.000 տոլար Ս. Էջմիածնին, ՆՍՕՏՏ Գարեգին Բ. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի Պուլետո Այրես այցելութեան առիթով: Այս առիթով նաեւ, հանգուցեալ տիկ. Սիրանոյշ Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնին նուիրեց փողոսկրայ թանկագին հեռաձայն մը:

- Բարերարուհին նաեւ Արամ Խաչատուրեանի տուն-թանգարանին նուիրեց յարգի դաշնակը, (միակը իր տասակին մէջ) որուն վրայ նուագած էր հռչակաւոր երաժիշտը, երբ յիսունական թուականներուն եղած էր Պուլետո Այրեսի մէջ:

- Անցնող տարիներուն, շուրջ 150.000 տոլար յատկացուած է Երեւանի Արժանիքներէն Հանրապետութիւն վարժարանի շէնուցումի սարքերու հաստատման եւ այլ վերանորոգումներու համար:

- Աւելցնենք, որ Ֆունտասիոնը իր կեդրոնական շէնքին մէջ գրասենեակներ տրամադրեց Հայաստանի հիւպատոսական եւ դեսպանական ներկայացուցչութեան, մինչեւ որ դեսպանութիւնը ունեցաւ իր սեփական շէնքը, որ նուիրուեցաւ բարերար պրն. Եղուարդ Մեֆերեանի կողմէ:

- «Սիրանոյշ եւ Պօղոս Արզումանեան» Ֆունտասիոնը ստանձնեց նաեւ Սարտարապատի փոքրածաւալ եւ գեղազարդ յուշարձանի շինութիւնը Պուլետո Այրեսի «Սարտարապատ» շաբաթաթերթի մուտքին եւ Հայաստանի անկախութեան 5--րդ տարեդարձին առիթով:

Պ. Այրեսի «Արմենիօ-Արխեւեթինա» վարժարանի ճակատին վրայ քանդակուցեալ անկախ Հայաստանի քերթը:

Այստեղ կատարեցինք Ֆունտասիոնի կողմէ կատարուած բարեսիրական օժանդակութեանց թուումը բացառաբար Հայաստանի եւ Դարաբաղի հանրապետութեան:

Արժանթինահայ գաղութի եւ Սփիւռքի այլ շրջաններուն մէջ կատարուած բարերարութիւններ

Ստորեւ կու տանք արժանթինահայ գաղութի եւ սփիւռքեան այլ գաղութներու մէջ կատարուած բարերարութիւններու ցանկը՝ նախ Արգովմանեան-Մեծատուրեան ընտանիքի, այնուհետեւ «Պողոս եւ Սիրանոյշ Արգովմանեան» Հիմնարկութեան կողմէ: Յայտնենք, որ Ա. Մեծատուրեանի մահէն ետք որոշուած է յետագային Հիմնարկութիւնը անուանել «Արգովմանեան-Մեծատուրեան» Հիմնարկութիւն:

- Պուլետու Այրեսի «Արմենիա» հրապարակի անուանակոչում, 1950:
- Պուլետու Այրեսի Ապրիլեան Նահատակաց Յուշարձան, 1961:
- Օգնութիւն Արժանթինի Սան Խուան Նահանգի երկրաշարժի աղետալներուն, 1977:
- Լիբանահայ գաղութի աղետալներու օժանդակութիւն, 1980:
- Նիւթական օժանդակութիւն Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Աթոռին, 1980:
- Պէյրութի «Նշան Փալանճեան» ճեմարանի օժանդակութիւն, 100 հազար ամերիկեան դրամանոյսով, 1980:
- Մեկենասութիւն Մուշեղ Իշխանի մէկ ստեղծագործութեան, 1980:
- Կառուցում «Արմենիո-Արխենթինա» դպրոցի ճաշասրահին, 1980:
- Այնուհետեւ կատարուածները իրագործուած են Հիմնարկութեան կողմէ:
- Ներքին կառուցում Արմենիա Մշակ. Միութեան (ՀՅԴ) հսկայ կեդրոնատեղիի երկու յարկաբաժիններուն, 1983:
- Մեկենասութիւններ հեղինակային կարեւոր գործերու (Լուս Անճելուս, Նիւ Եորք, Պէյրութ, Վենետիկ, Պուլետու Այրես), 1984:
- Նոր շինութիւններ «Արմենիո-Արխենթինա» վարժարանին մէջ, 1988:
- Օգնութիւն 1988-ի երկրաշարժի աղետալներուն, 1988:
- Նիւթական օժանդակութիւն Վենետիկի Միսիթարեան Միաբանութեան: «Արծրունի» ազգ. վարժարանի մէջ եռագոյն դրօշի պատուանդանի եւ յարակից մասերու շինութիւն, 1981:
- «Արմենիո-Արխենթինա» դպրոցի մարզարանի շինութիւն, 1993:
- Վերակառուցում եւ անուանակոչում «Արժանթինեան հանրապետութիւն» վարժարանի (Երեւան), 1993:
- Շինութիւններ՝ Հանույ եւ Մարաշի Հայր. Միութեանց հաւաքատեղիներուն մէջ, Հայ Կաթողիկէ Եկեղեցոյ եւ Մոնթեվիտոյի Հայ Կեդրոնի շրջափակին մէջ:
- Մեծագումար նուիրատուութիւն՝ Լիբանանի Պիքֆայայի բարձունքին վրայ գտնուող Ապրիլեան Յուշարձանի բարեկարգման եւ շրջակայքի ընդարձակման համար:
- Ամբողջական բարեկարգում Հայ Կեդրոնի թատերասրահին, որ այժմ կը կոչուի «Սիրանոյշ» թատերասրահ:

Անթիլիաս, 17 Սեպտեմբեր 2009

**Գերաշնորհ
Տ. Գիսակ Արք. Սուրատեան
Առաջնորդ Արժանթինի հայոց
Պուլետու Այրես**

Սիրելի՛ Սրբազան,
Քիչ առաջ Պրն. Պետրոս Հաճեանէն խոր ցաւով իմացանք Արժանթինի հայոց սիրելի ազգայիններէն Պրն. Արմէն Մեծատուրեանի մահուան գոյժը: Այս տխուր առիթով, Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան Մայրավանքէն Ձեզի եւ հանգուցաւոր մօտիկ բարեկամներուն կը յայտնենք Մեր խորագագաց ցաւակցութիւնները:

Արդարեւ, Արմէն Մեծատուրեան անունը կ'անդրանցնի Արժանթինի սահմանները, շնորհիւ իր իրագործած ազգագուտ ծրագիրներուն՝ թե՛ Հայաստանի, թե՛ Ղարաբաղի եւ թե՛ Սփիւռքի մէջ: Արմէն Մեծատուրեան իր կեանքը ապրեցաւ եկեղեցաշէն ու կրթանուէր նպատակներու հետապնդումով: Վստահ ենք, որ իր եւ իր հանգուցեալ Տիկնոջ՝ Սիրանոյշ Արգովմանեանի յիշատակը երկար տարիներ պիտի մնան Արժանթինի մեր համայնքի յիշողութեան մէջ:

Կը հայցենք Ամենաբարի Աստուծմէ, որ երկնային երանական խաղաղութեան մէջ ընդունի հանգուցեալի հոգին եւ Սուրբ Հոգւոյն միջոցաւ մխիթարէ սմակիրները:

Հայրապետական օրհնութեամբ եւ հայրական սիրոյ ջերմ ողջունիւ.

Աղօթարար

**ԱՐԱՍ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ
ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ**

ՅԱՐԳԵԼԻ ՊՐՆ. ՊԵՏՐՈՍ ՀԱԾԵԱՆ

Երեւանի «Արգենտինեան Հանրապետութիւն» թիւ 76 դպրոցի տնօրէն Սվետլանա Փիլոսեանը, ողջ աշխատակազմը եւ աշակերտութիւնը իրենց խորին ցաւակցութիւնն են յայտնում սիրելի պրն. Արմէն Մեծատուրեանի մահուան կապակցութեամբ: Մենք անվերադարձ կորցրեցինք մեր մեծ հայրենասէրին, բարերարին եւ մեր դպրոցի ամենամտերիմ բարեկամին, որի յիշատակը միշտ վառ կը մնայ բոլորիս սրտում:

**Դպրոցի տնօրէն
ՍՎԵՏԼԱՆԱ ՓԻԼՈՍԵԱՆ**

17 Սեպտեմբեր, 2009

**ԳԵՐԱՇՆՈՐՀ
Տ. ԳԻՍԱԿ ԱՐՔ. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ
ԱՐԳԵՆՏԻՆԱՅԻ ՀԱՅՈՑ ԱՌԱՋՆՈՐԴ
Բուլետու Այրես, Արգենտինա**

Սիրելի Սրբազան,
Ցաւով տեղեկացանք Առաքելական մեր Սուրբ Եկեղեցու արժանաւոր գաւակ, ազգային բարերար, Արգենտինայի Հայոց Թեմի վարչութեան ատենապետ Տիար Արմէն Մեծատուրեանի մահուան մասին:

Ցանուն Գերագոյն Հոգեւոր Խորհրդի եւ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի միաբանութեան՝ բերում ենք Մեր ցաւակցութիւնը Ձեզ, թեմական եւ եկեղեցական վարչութեանց անդամներին, հանգուցեալի հարազատներին ու մերձաւորներին, բարեպաշտ հայորդու մահը սգացող բոլոր անձանց:

Հոգեւոյս Արմէն Մեծատուրեանի նուիրեալ ծառայութեան ընթացքում մեծ նախանձախնդրութիւն է դրսևորել Տիրախնամ Թեմի առաքելութեան արգասաւորման գործում, եկեղեցանպաստ արդիւնաւոր ջանքերով բարեգործել իր գովարժան ընթացքն ու աշխատանքը, սրտաբուխ բարերարութիւններով սատար եղել Առաքելական մեր Սուրբ Եկեղեցու առաքելութեան արդիւնաւորմանը: Երիտասարդ սերնդի կրթութեան ու դաստիարակութեան կարեւորմամբ լուսահոգի Արմէն Մեծատուրեանը նաեւ մեծ հոգածութիւն է ցուցաբերում իր ընտանեկան նախաձեռնութեամբ հիմնուած Արմենիո-Արգենտինա վարժարանի նկատմամբ:

Մխիթարութեամբ ենք յիշում Մեր հանդիպումները բարեյիշատակ Արմէն Մեծատուրեանի հետ, որոնց ընթացքում միշտ զգացել ենք նրա քրիստոսասէր ոգին, մեծ նուիրումն եւ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնը: Ցաւ է Մեզ համար եկեղեցանուէր եւ ազգասէր հայորդու կորուստը, քանզի Մեր եկեղեցին կորցրեց իր արժանաւոր գաւակին, ով աստուածասէր ոգով ու բանիւ գործունէութեամբ կարեւոր ներդրում է բերել հայոց ազգային-եկեղեցական կեանքի զօրացմանը, մեր Սուրբ Եկեղեցու եւ մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի պայծառութեանը:

Աղօթք ենք բարձրացնում առ Աստուած, որ երկնային լուսեղէն օթարաններում խաղաղութեան մէջ ընդունի նորոգ հանգուցեալի հոգին եւ Սուրբ Հոգու մխիթարութեամբ սփոփի սգացեալ Մեր գաւակների սրտերը:

«Քրիստոս Աստուած, լուսաւորեա եւ զմեր զննջեցեալսն լուսով երանաւետ զուաթնոցն, Ամէն»:

Վշտակից սիրով եւ օրհնութեամբ՝
**ԳԱՐԵԳԻՆ Բ.
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ**

Սան Փաւլօ, 17 Սեպտեմբեր 2009

**ԳԵՐԱՇՆՈՐՀ
Տ. ԳԻՍԱԿ ԱՐՔ. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ
ԲԱՐԵՆՆԱՍ ԱՌԱՋՆՈՐԴ ԱՐՇԱՆԹԻՆԱՅԱՅ ԹԵՄԻՆ
ՊՈՒԷՆՈՍ ԱՅՐԵՍ**

Սիրելի Սրբազան եղբայր,
Այս առաւօտ, խոր վշտով ստացանք մահուան գոյժը, Հարաւամերիկայի մեր Հայ համայնքներուն մէջ հանրածանօթ անձնաւորութիւն, մեծանուն բարերար, Պուլետու Այրեսի Հայոց Առաք. Եկեղեցոյ Կեդր. Վարչական Խորհուրդի երկարամեայ ատենապետ եւ Արգովմանեան Հիմնարկի նախագահ տիար Արմէն Մեծատուրեանին:

Ճանօթ է բոլորիս, որ հանգուցեալը իր երկար տարիներու նուիրումով, բարերարութիւններով, իր այժմ հանգուցեալ կողակիցին՝ տիկին Սիրանոյշին հետ, եղաւ միշտ Հայ Եկեղեցոյ Նուիրապետական Աթոռներու, կրօնական գանազան հաստատութիւններու եւ ուր որ հարկ էր, եզակի բարերարներէն մին, որոնց համար քանիցս Մեծատուրեան ամուլը արժանացաւ Հայրապետական գնահատանքներու: Այսօր ան իր ետին կը թողու անմոռանալի յիշատակներ, որոնք կ'արժանացնեն զինք բոլորին երախտագիտութեան:

Այս տխուր առիթով, կը յղենք մեր խոր վշտակցութիւնները Ձեզի, Սրբազան եղբայր, եւ Ձեր միջոցով իր հարազատներուն եւ բոլոր իր գործակից բարեկամներուն, որոնք վստահաբար անոր մահով պիտի զգան մասնաւորաբար Արժանթինահայութեան համար այս մեծ կորուստը:

Կը միանամ Ձեր զգացումներուն, աղօթելով պրն. Մեծատուրեանի հոգւոյն խաղաղութեանը համար եւ հայցելով Տիրոջ ողորմածութիւնը՝ արժանացնելու զինք Իր արդարներու դասին՝ երկնային Օթեւաններու մէջ, եւ Սուրբ Հոգւոյ մխիթարութիւնը՝ բոլոր իր սիրելիներուն:

Եղբայրական սիրոյ ողջունիւ եւ ցաւակցական զգացումներով.

Մնամ միշտ Ձերդ
Աղօթակից

**ՏԱԹԵՒ ԱՐՔ. ՂԱՐԻՊԵԱՆ
ԱՌԱՋՆՈՐԴ ՊՐԱՉԻՆԱՅԱՅՈՑ**

**Hoy:
«¡Sí, sí, Sisián!»**

INSTITUTO MARIE MANOOGIAN

Viaje de estudios a Armenia: julio 2009

**Escribe
Rosita Youssefian**

Éramos 36. ¡36! Número importante. 33 chicos, 3 acompañantes. Viaje importante, también. De aquellos que le cambian la perspectiva a uno. A los chicos, y a uno mismo.

Conscientes de que París es París, recorrimos todo lo humanamente posible (como se entiende la humanidad a los 17 años).

Y conscientes de que Armenia es propia, entonces, nos dedicamos a vivirla. Sin apuros, con expectativas, con ojos críticos pero amorosos, con pasión juvenil y fervor patriótico.

Cinco días en el interior, sirvieron para formarse una idea de toda Armenia. Los viajes en micro, -era de dos pisos-, nos mostraron los paisajes, las rutas, las montañas desde una perspectiva inmejorable. Las charlas con los habitantes de cada ciudad nos revelaron formas de ser, voces, sonidos. Y las comidas nos acercaron aromas, colores, sensaciones conocidas...

La primera noche del viaje al interior fue en Sisián. ¿Pero qué es Sisián? ¿Por qué paramos en Sisián? A 216 km., creo que es la ciudad diametralmente opuesta a Ereván -aunque había sido capital del marz, en la división administrativa anterior-. Parece semi-abandonada. Bien diseñada, a ambas orillas del río Vorodán, con parques, monumentos, verdes jardines, clima fresco. Es decir, lindísima. Pero, semi-abandonada. Poca gente en las calles, poco movimiento por las noches, escasa iluminación... Bratislava, sonó por ahí. Destino no-turístico de Eurotrip, película de viajes juveniles. Y sin embargo, uno de los sitios más recordados. Quizás, por el hotel, ideal para estos alumnos. Cuando se acomodaron, miraron los alrededores, inspeccionaron los jardines, todas las cabañas, decidieron: "¡Fiesta!" (la primera de las tres que hubo en todo el Viaje). "¡En la cabaña de Flopy". Era una fiesta porteña, es decir, comenzaría a las 24 hs.

Antes: fútbol y luego, ducha. Con agua fría, -creo que por eso, uno de los sitios más recordados-. Y salida a tomar

algo.

Caminar ya de noche, buscando un lugar con onda. -"Gue nerek, ¿ur garogh enk inch vor mi ban jmel?". Sorprendimos con la pregunta a dos jóvenes, quienes nos indicaron uno de los dos bares de esa cuadra.

Pantalla gigante, sillones en la vereda, buena decoración. Pero... ¿onda?. No había nadie. No importa, nosotros éramos muchos. Pidieron. Helado, casi todos. Cerveza, uno (siempre hay uno). Café, para mí. Ponen la música más fuerte. La camarera viene con el pedido, y una flor. "Para ella", señala. Era para Victoria. ¿Por qué a ella?!, "airadamente" preguntan las otras. -"Porque el señor de aquella mesa, se la envía a ella".

Lo que siguió, fue memorable. Todos se levantaron a vitorear a Victoria.

nos siguió. Llamó por celular a sus amigos. Llegaron en seguida, algunos en auto. ¿Raptarían a la novia, según costumbres ancestrales?. Cuando entramos a los jardines del hotel, ellos permanecieron afuera. Desde la reja, el pretendiente me llama: "-Diguín djan: por favor, dígale a Victoria que es la mujer de mis sueños. La soñé toda la vida, y aquí está ella".

Arreciaban los cantos en coro. Risas. Los varones querían reivindicación

En el Karatarán, Museo de Piedra.

pequeña mochila- y mi sonrisa; aunque, igual, no se veía nada. Sólo era permitido encender las luces de los celulares. Y no había muchos... sólo unos pocos tenían iPhone...

Muy lindo. Muy divertido. Después de cantar el feliz cumpleaños, de soplar las velitas, me fui a mi cabaña, con la sensación de que estábamos en casa, en nuestro lugar, viviendo las alegrías de la vida, los chicos desenvolviéndose tan cómodamente, comprendiendo todo, estoy segura.

Por eso, Sisián, donde hay mucho por hacer. Es imprescindible conocer todas las realidades. La capital, con sus irresistibles atractivos; y el interior con sus encantos, pero con sus múltiples carencias. Los monumentos históricos, los bellos paisajes, pero al mismo tiempo, la falta esencial de infraestructura. La superpoblación de una, el semi abandono de otras. La historia reciente, para encarar la historia futura...

No creo que en Sisián olviden fácilmente a esta Promoción. Por el entusias-

El concurrido cumpleaños en las cabañas de Sisián.

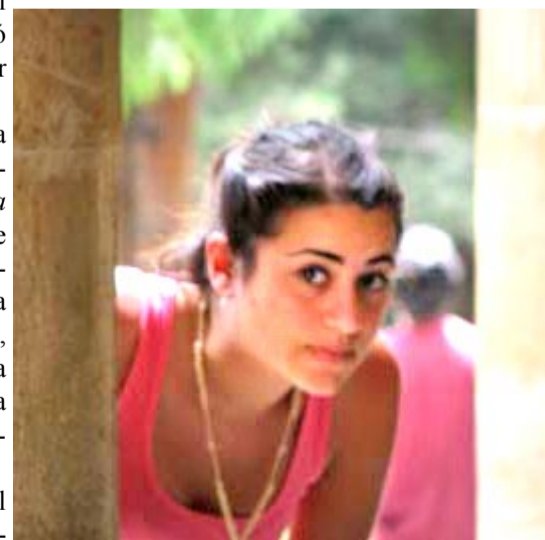
Fueron a buscar al caballero de la flor. El muchacho se presentó, y preguntó el nombre de «Ella». Nuestros chicos se hacían eco de cada palabra, la difundían, multiplicada en volumen, para el "público". El muchacho continuaba, insistente, ante el asombro de Victoria, quien, como buena hija de armenios, pero ante el asombro nuestro, que la sabemos tan desentendida, se sonrojaba. "-Quiero conocerte, charlar con vos", -decía. Las chicas, cantaban, reían. El muchacho se animó, y puso delicadamente su mano sobre el hombro de Victoria. -"¡Ah, no! ¡Eso no!"- nuestros varones bruscamente le quitaron la mano y se plantaron sólidos frente a él. Volvimos al hotel, escandalosamente, como hacemos los argentinos cuando estamos felices.

El muchacho

por el atrevimiento. Nos salvó el dueño del hotel, quien convenció amablemente al novio, de continuar todo al día siguiente, otro día...

Ya eran cerca de las 12 de la noche. Se estaba preparando la fiesta. "Te invitamos, Rosita, a vos, a Miguel y a Juan". ¿Pero de dónde sacan energías y fuerzas, estos chicos? Habíamos estado todo el día viajando, conociendo Datev, Sadanahí Gamurch, Karahundj, la catarata de Shakí, Djermuk... Había sido un día pleno, estábamos exhaustos.

Bueno, claro que fui. Era el cumpleaños de Belén. Habíamos elegido un lindo regalo en Djermuk y encargado una torta buenísima. Los chicos se habían ocupado de comprar la bebida en un súper -o lo más parecido a un súper que encontraron-. Yo, de todos modos, tenía muy en claro que sólo me iba a quedar un rato, ya que, por más que fueran tan educados, tan amables, tan divinos, tan considerados al invitarnos, los chicos querían estar solos, también. Llegué a la cabaña de Flopy, con mis mejores galas -lo mejor que tenía en mi

Flores para Victoria.

mo, por los cantos en el medio de la apacible noche. Y por las campanadas que sonaron al día siguiente, en la iglesia Surp Hovhannés.

Estábamos recorriendo la ciudad. El Museo de piedras: Karatarán, que pertenece al famoso museo de historia Nigoghaiós Adontz. Las chicas quisieron ver de cerca la singular colección de

(Continúa en página 8)

¡Sorpresa! Torta casera de chocolate para Belén.

«¡Sí, sí, Sisián!»

Los alumnos recorriendo las tumbas de los jóvenes héroes de Sisián.

pedras con formas de carnero, del siglo IV. Después, subimos la colina, hacia las tumbas de los caídos en la guerra de Karapagh. Sisián dio muchos héroes. Con pena, comprobaron que los soldados tenían su misma edad: 18, 19 años. El

ciudad.

El predio circundante está muy bien arreglado. Tiene un moderno jachkar en honor al Padre Gomidás. Desde allí se ve el dibujo de la ciudad, el río, los puentes, las calles. La iglesia es sobria y bella. Los chicos admiraban los jorsh: los altos nichos exteriores decorados, las falsas columnas, la solidez de las piedras. Y las campanas, atadas con un hilito. Eran dos. Desatarlas y hacerlas sonar. ¡Qué sensación! Oír las campanadas en ese día nublado, solemne, después de ver esas tumbas, con la ciudad a nuestros pies... Era como elevar el grito al infinito. Fuerte.

Apareció el cuidador, de repente, serio, sonriendo para sus adentros. No dijo nada. Sólo ató las campanas otra vez.

Por eso, digo, no nos olvidarán. Nosotros tampoco a ellos.

cementerio está en la parte alta, al lado de la iglesia Surp Hovhannés, o Sissaván, o Siuní Vank la llaman (en realidad, su nombre es San Gregorio el Iluminador). Es del siglo VII, del estilo de la genial Hripsimé, guardando similitudes con ésta: plano cruciforme, con cuatro ábsides. Es de basalto color negro, y así, su contorno se destaca nítidamente desde la

Iglesia Sisaván, del S. VII, y el nuevo jachkar de Gomidás.

Trabajar por nuestros niños – Trabajar por el futuro

La Unión General Armenia de Beneficencia cuenta, entre sus filas de colaboradores, con distintos grupos de trabajo que día a día entregan su creatividad, tiempo, esfuerzo, recursos, con un solo y desinteresado objetivo: ayudar.

Muchas veces ese trabajo está a la vista de todos, al igual que los resultados del mismo, y otras veces no. Por eso hoy queremos contarles qué hacemos y qué logramos.

La Comisión de Madres del Instituto Marie Manoogian está formada por un grupo de más de veinte mujeres que, decididas a velar por el bienestar de los alumnos, trabajamos codo a codo llevando adelante la diaria tarea de administrar y atender la librería y boutique de uniformes. Además realizamos siempre alguna actividad anual con el fin de reforzar la colecta de fondos y poder alcanzar los objetivos propuestos.

Son muchas las necesidades de un colegio que funciona en un edificio de la magnitud del I.M.M. Las tareas de mantenimiento por el intensivo uso y las nuevas exigencias que se presentan en forma constante son para todos nosotros una preocupación y un desafío.

Muchos son los que nos han apoyado a lo largo de este último año y medio de

gestión desde que asumimos nuestros cargos en la Comisión. A todos ellos queremos agradecerles por haber colaborado con nosotras de distintas formas así como a los miembros del Consejo Directivo que desde el primer día nos demostraron su confianza.

Lo más importante para nosotras son los hechos y creemos necesario contarles en qué acciones concretas se traducen el apoyo y las adhesiones recibidas. El resultado del trabajo diario en la librería y lo recaudado en “Almuerzo... y algo más”, realizado en noviembre del año pasado, nos permitieron regalarles a los alumnos de Jardín y Primario tanto el año pasado como el presente, inolvidables festejos para el día del niño con entretenimientos y regalitos que les hicieron pasar alegres y sanos ratos en los que se inculcó también la buena convivencia, la confraternización y el esfuerzo en grupo para lograr un objetivo común; también equipamos los botiquines de Primario y Secundario con todos los insumos necesarios; este año se realizó la compra e instalación en la Sección Secundario de 11 estufas de última generación y fabricación orientada a necesidades especiales de durabilidad e irradiación de calor, que vinieron muy bien para los fríos extremos que nos tocó soportar este invierno; se compraron dos radio grabadores-reproductores de cd/mp3 que se necesitaban para los ensayos y clases; ya están colocadas las nuevas cortinas con black out, que se confeccionaron especialmente para Jardín y Primario, para aliviar a los chicos del calor sofocante que produce el sol sobre los amplios ventanales de las aulas; estamos en etapa de recepción y colocación de equipos profesionales de aire acondicionado frío-calor a las salas de computación de Primario y de Secundario para el bienestar de los alumnos que reciben sus clases en ellas... ¡Y vamos por más!! Porque siempre queremos más... queremos sillas nuevas para el comedor de los chicos, queremos renovar el patio de juegos de Jardín, queremos que todos los alumnos estén cada vez mejor.

Por ello estamos organizando “Almuerzo... y algo más 2009”, una nueva oportunidad de pasarla bien, entre amigas y conocidas mientras ayudamos a lograr estos nuevos objetivos para el Instituto. Con mucha dedicación volveremos a cocinar cosas ricas para todas las presentes. Las esperamos a todas el **miércoles 18 de noviembre** próximo en el salón azul de la U.G.A.B., Armenia 1322, a las 12.30 con muchas ganas de disfrutar del almuerzo buffet y divertirse un rato.

Comisión de Madres del Instituto Marie Manoogian
Margarita M. Mateossian - Presidente

Los chicos festejando las cortinas nuevas.

la mejor cocina armenia
TODOS LOS VIERNES Y SABADOS
 a partir de las 20.30

Promoción 2010
Instituto Marie Manoogian

pro viaje de estudios a Armenia		venta de comidas a partir de las 18 hs
	reservas 4773-2820	
atendido por los alumnos de 4º año		comidas elaboradas por madres y abuelas del Instituto

UNION GENERAL ARMENIA DE BENEFICENCIA
 ARMENIA 1322 - Ciudad Autónoma de Buenos Aires
 agbu-arg@fibertel.com.ar - www.ugab.org.ar

INSTITUTO MARIE MANOOGIAN
COMISIÓN DE MADRES

*Almuerzo...
 y algo más 2009*

Vení a disfrutar de este Almuerzo – Desfile
 Show entre amigas

Miércoles 18 de Noviembre 12.30 hs.
 U.G.A.B., ARMENIA 1322, SALÓN AZUL

Վաւերացումը

Հայաստանի եւ Թուրքիայի միջեւ յարաբերութիւնների «կարգաւորման» առաջին իսկ փորձը՝ Յիւրիխում Հոկտեմբերի 10-ին տեղի ունեցած արձանագրութիւնների ստորագրման արարողութիւնը, ձախողման եզրին յայտնուեց, երբ երկու երկրների արտգործնախարարները առարկեցին արարողութիւնից յետոյ հնչեցուելիք յայտարարութիւնների տեքստերի բովանդակութիւնը:

Քանի որ երկու կողմերն էլ իրաւունք ունէին նախօրոք ծանօթանալու միւսի ելոյթին, Հայաստանի արտգործնախարարը բողոքեց, որ թուրքական կողմը ծրագրել է խօսել Արցախի եւ պատմական յանձնախմբի վերաբերեալ անընդունելի հարցերի շուրջը: Իր հերթին Թուրքիայի արտգործնախարարը բողոքեց, որ հայկական կողմը փորձում է հաստատել, որ յարաբերութիւնների կարգաւորումը երկու երկրների միջեւ հիմնուած չէր «առանց որեւէ նախապայմանների» սկզբունքի վրայ:

Երեք ժամ տեւած լաւուածութիւնից յետոյ Մ. Նահանգների պետքարտուղար Յիլարի Էլիսթին, Ռուսաստանի արտգործնախարար Սերգեյ Լավրովին ու միւս բարձրաստիճան պաշտօնեաներին յաջողուեց ստիպել, որ Հայաստանի ու Թուրքիայի արտգործնախարարները ստորագրեն արձանագրութիւններն առանց դրանից յետոյ իրենց եզրափակիչ յայտարարութիւնները հնչեցնելու:

Հակառակ հայկական զգացմունքների զանգուածային արտայայտութիւններին, որոնք Հայաստանի ղեկավարութիւնը մեղադրում էին անընդունելի զիջումների գնալու մէջ, արտգործնախարար Էդուարդ Նալբանդեանը Յիւրիխում ստորագրեց արձանագրութիւնները:

Ստորագրուած այս արձանագրութիւններն այժմ պէտք է ներկայացուեն Հայաստանի եւ Թուրքիայի խորհրդարաններին վաւերացման համար: Նախքան այդ վերջնական փուլը հայկական կողմը պէտք է մտածի հետեւեալ ինչը քայլերը կատարելու մասին, որպէսզի հնարաւորինս նուազեցնի արձանագրութիւնների պատճառած վնասը հայկական շահերին:

1) Ոչ կառավարական, հասարակական մի կազմակերպութիւն կամ ընդդիմադիր քաղաքական մի կուսակցութիւն պէտք է դատական գործ յարուցի՝ վիճարկելով արձանագրութիւնների սահմանադրական

դրոյթներին համապատասխան լինելու հարցը: Սա անկախ այն իրաւական պահանջից որ սահմանադրական դատարանը պէտք է որոշում կայացնի, թէ արդէօք կոնկրետ որեւէ միջազգային պայմանագիր համապատասխանում է Հայաստանի սահմանադրութեանը թէ ո՛չ:

2) Նախքան արձանագրութիւններին անդրադառնալը Հայաստանի խորհրդարանը պէտք է սպասի, մինչեւ առաջինը Թուրքիայի խորհրդարանը վաւերացնի դրանք:

3) Եթէ Թուրքիայի խորհրդարանը «ողջամիտ ժամկետում» վաւերացնի արձանագրութիւնները, ապա Հայաստանի կառավարութիւնը դրանք պէտք է չեղեալ յայտարարի:

4) Հայաստանի խորհրդարանը չպէտք է վաւերացնի արձանագրութիւնները, թուրքական խորհրդարանը վաւերացման ժամանակ որեւէ վերապահում կամ պայման անելացնի դրանց:

5) Հայաստանի կառավարութիւնը պէտք է արձանագրութիւնները խորհրդարանական քննարկման չենթկայացնի, եթէ թուրքական խորհրդարանը դրանց վաւերացումը կապի այլ խնդիրների, օրինակ Արցախի բանակցութիւնների կամ Հայոց ցեղասպանութեան հարցի հետ:

6) Հայաստանի խորհրդարանը պէտք է արձանագրութիւններին անելացնի մի պայման, որ արձանագրութիւնները չեղեալ կը համարուեն, եթէ վաւերացումից յետոյ Թուրքիան նախատեսուած 60 օրուայ ընթացքում չբացի Հայաստանի հետ սահմանը, կամ բացելուց յետոյ դարձեալ փակի այն, ինչ որ պատուակով: Ի դէպ, նախագահ Սարգսեանը պատրասկամութիւն յայտնեց նման մի կէտ անելացնելու՝ Լոս Անճելոսում հոկտեմբերի 4-ին կայացած հանդիպման ժամանակ հնչած իմ առաջարկին ի պատասխան:

7) Նախքան արձանագրութիւնների վաւերացումը Հայաստանի խորհրդարանը պէտք է օրէնք ընդունի, որ անօրինական է համարում որեւէ կառավարական կառոյցի կամ իրաւական գործակալութեան մասնակցութիւնը Հայոց ցեղասպանութիւնը հարցականի տակ դնող որեւէ միջոցառման: նման օրէնքը կը հակակշռի թուրք ղեկավարների եւ այլոց կատարած յայտարարութիւններն այն մասին, որ ար-

(2ար. էջ 14)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԴԵՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ
ՊՈՒԵՆՈՍ ԱՅՐԵՍ
EMBAJADA DE LA REPUBLICA DE ARMENIA
BUENOS AIRES

ՄԱՍՈՒԼԻ ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

16-10-2009

Հայաստանում հաւատարմագրուած դիւանագետների կանայք եւ կին դիւանագետներն այցելել են Հայոց ցեղասպանութեան յուշահամալիր Ս.թ. հոկտեմբերի 16-ին արտաքին գործերի նախարարի տիկնոջ՝ Նատալիա Նալբանդեանի նախագահութեամբ գործող «Բարի գալուստ Հայաստան» ասոցիացիան այցելութիւն կազմակերպեց Ծիծեռնակաբերդ՝ Հայոց ցեղասպանութեան զոհերի յիշատակի յուշահամալիր:

Հայաստանում հաւատարմագրուած դիւանագետների կանայք եւ կին դիւանագետները յարգանքի տուրք մատուցեցին Հայոց ցեղասպանութեան անմեղ զոհերի յիշատակին եւ ծաղիկներ դրեցին Հայոց ցեղասպանութեան զոհերի յուշակոթողին: Այնուհետեւ ասոցիացիայի անդամները եղեւի տնկեցին Հիշողութեան պուրակում:

Դիւանագետների կանայք եւ կին դիւանագետները այցելեցին նաեւ Հայոց ցեղասպանութեան թանգարան, անելի հանգամանալից ծանօթացան Տեղասպանութեան պատմութեանը, գրառումներ կատարեցին յուշամատենում:

SHENK
INMOBILIARIA
Arg. BERBERIAN e hijos

. Av. Córdoba 4800 Tel. 4777-2222
. Mansilla 3832 Telefax: 4822-1800
. Maure 1587 Tel.: 4777-4005
www.shenk.com.ar

REPRESENTANTE EXCLUSIVO
HOTEL EN EREVAN
EREBUNI EUROPE
7 NOCHES EVN CON TRASLADOS
335 U\$S (POR PERSONA BASE DOBLE)
Empire Travel Service - Hipolito Yrigoyen 1353 Cap. fed. cp 1086
(011) 4 383 0091 info@empiretravel.com.ar | www.empiretravel.com.ar

CORDOBA

Presentación de los libros
«Damascos en flor» de Alicia Bederian Arcani y
«Cocina Regional» editado por la
Comisión de Damas de la U.G.A.B. Buenos Aires
Sábado 24 de octubre, 18.00 hs.
Salón «Bakirgian» de la Colectividad Armenia de Córdoba
Armenia 2080.
Organiza: Subcomisión de Damas de la U.G.A.B.
Auspicio: Colectividad Armenia de Córdoba

CASA Rivera
Servicios Funerarios
Funeral Services

ATENDIENDO A LA COLECTIVIDAD ARMENIA DESDE 1936
Traslados nacionales e internacionales de féretros y urnas
Ventas de parcelas en cementerios privados
AV. CORDOBA 4902 (1414) Cap. Fed. TEL./FAX: 5411 4773-2800 y 4772-3288
e-mail: casarivera@fibertel.com.ar www.casarivera.com.ar

Վաւերացումը

ձանագրութիւններում նշուած պատմական ենթայանձնախումբը վերանայելու է Հայոց ցեղասպանութեան փաստը:

8) Հայաստանի խորհրդարանը անօրինական պէտք է ճանաչի որեւէ հայ պաշտօնէայի կողմից Արցախի վերաբերեալ տարածքային զիջումների շուրջը բանակցելը, հաւանութիւն տալը կամ փաստաթղթի ստորագրումը: Նման քայլը մէկընդմիջտ կը փակի նախքան վաւերացումը Արցախի վերաբերեալ զիջումների գնալու թուրքական պահանջների դուռը:

9) Հայաստանի խորհրդարանը չպէտք է չեղեալ յայտարարի ճնշումների տակ Հայաստանի խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետութեան ստորագրած Կարսի պայմանագիրը: Կարսի պայմանագրի չեղեալ համարելը ինքնաբերաբար չեղեալ կը համարի նաեւ արձանագրութիւններում նշուած միջազգային համապատասխան պայմանագրերը յարգելու դրոյթը,

որով հայ-թուրքական ներկայ սահմաններն են ուրուագծուում, եւ այդ դէպքում յետագայում Թուրքիայի հողային պահանջներ ներկայացնելու խնդիրը չի արգելակուի:

Անհրաժեշտ է որ Հայաստանի իշխանութիւնները կատարեն վերոնշեալ քայլերը, որովհետեւ սոսկ բանաւոր պաշտպանական բացատրութիւններ տալը չի վերացում արձանագրութիւնների վնասակար հետեանքները:

Քանի որ Հայաստանի դեկավարները չեն ցանկանում կամ չեն կարողանում բանակցել եւ փոփոխութեան ենթարկել այս արձանագրութիւնները միջազգային ճնշումների հետեանքով, ինչպէս Ցիւրիխի ներկայացումը ցոյց տուեց, ապա նուազագոյնը, որ կարող են անել, միջոցներ ձեռնարկելն է, որպէսզի նուազագոյնի հասցնեն Հայաստանի ազգային շահերին սպառնացող վտանգը:

«Ազգ»
Թարգ. Յ.Ծ.

Հայերէնի Խնդիր

Խմբագրական մեր աշխատանքը վերջացնելու վրայ էինք, երբ մեր գործակից ընկերներէն մէկը հարցուց.

- Թէքսթիլին հայրենը ի՞նչ է:

Այսպիսի հարցումներուն նշաւակ կը դառնամ շատ յաճախ. անպայման կը գտնեմ հայերէն փոխադարձութիւնը կամ բառարաններուն կը դիմեմ, հայերէնը կը փնտռեմ եթէ չնաշխարհիկ բառի մը հետ գործ ունիմ: Բայց երբեմն ալ կը պատասխանեմ այնպէս ինչպէս պատասխանեցի վերի հարցումին:

- Թէքսթիլին հայերէնը «թէքսթիլ» է:

Սիրելի ընթերցողները չկարծեն որ չեմ գիտեր թէ «թէքսթիլ» բառն ալ ունի հայերէն ճշգրիտ կամ մօտաւոր փոխադարձութիւնը, կրնամ հիւսուածեղէն ըսել, կրնամ կտաւագործութիւն ըսել, կրնամ տպածրոյի ճարտարարուեստ ըսել, կրնամ շատ բան ըսել, բայց հոս ալ հարց մը կայ: Եթէ այդ հայերէն բառերէն մէկը կամ միւսը գործածեմ, ընթերցողները իրենց մտքին մէջ պիտի չկարենան պատկերացնել այն ինչ որ կը պատկերացնեն երբ կը լսեն «թէքսթիլ» բառը: Ասիկա շատ նուրբ հարց մըն է: Ես որ այնքան մաքրակոսն եմ հայերէն լեզուի գործածութեան խնդիրն մէջ, ես որ կը սիրեմ քիչ գործածուած հայերէն բառերն իսկ գործածել անոնց քովը թրքերէն կամ այլ լեզուով նշանակութիւնը տալով, այս կերպով ընթերցողներուն բան մը սորվեցնել, կարգ մը պարագաներու դիմաց կը մտածեմ որ սխալ է այս մաքրակոսութիւնը տանիլ մինչեւ ծայրայեղութիւն: Հայոց լեզուին դաւաճանա՞ծ կ'ըլլամ եթէ «թէքսթիլ» բառը գործածեմ փոխանակ «հիւսուածեղէնի ճարտարարուեստ» բառերը գործածելու: Այս պատճառաւ ալ գործընկերներս երբեմն կրնան ինձմէ լսել.

- Պենզինին հայերէնը ի՞նչ է:

- Պենզինին հայերէնը պենզին է:

- Թէքսթիլին հայերէնը ի՞նչ է:

- Թէքսթիլին հայերէնը թէքսթիլ է:

- Փրոթոքոլին հայերէնը ի՞նչ է:

- Փրոթոքոլին հայերէնը փրոթոքոլ է:

Մինչդեռ սա «փրոթոքոլ»-ին տեղ որքան լաւ կ'ըլլար գործածել «արարողակարգ» բառը:

Խմբագրատան աթոռիս վրայ նստած՝ երբեմն լսելու պէս կ'ըլլամ ձայնը սա կամ նա օտար երկրին մէջ գործող հայ գրողի մը, հայ մտաւորակալի մը կամ ուսուցիչի մը որ քթին տակէն խնդալով կ'ուզէ ինծի սորվեցնել թէ ինչ է Թէքսթիլին, պենզին, թէքսթիլին, փրոթոքոլին կամ գիտութեան ու համակարգիչի մարգերէն ներս քանի մը նորելուկ միջազգային բառերու հայերէնները: Ես դժգոհ չեմ անոնց ձայնէն: Ուրախ եմ որ իրենց առիթ կու տամ որպէսզի կարծեն թէ կրնան բան մը սորվեցնել ինծի: Հոգ չէ թէ երբեմն ալ իրապէս կրնան սորվեցնել բան մը գոր չէի գիտեր: Բայց հարցը բան մը սորվեցնել չէ: Հարցը ընթերցողներու հետ հաղորդակցութիւն պահելն է: Ատկէ գատ, ես շատ հետաքրքիր եմ լսելու թէ ինծի մաքուր հայերէնի դաս տուող մտաւորական բարեկամ մը իր սեփական շրջանակին մէջ ինչպէ՞ս կը խօսի զինքը շրջապատող ուրիշ հայերու հետ: Անօրեայ խօսակցութեան մը ընթացքին անոնց դիմաց ալ կը գործածե՞մ այն բառերը գորս պիտի ուզեր սորվեցնել ինծի: Կամ մինչեւ իսկ հայերէն կրնա՞յ խօսիլ հայերէնը շարդուփշուր ընող քանի մը հայերու հետ:

Բայց այդ մէկը ուրիշ հարց է: Գալով մեզի, եթէ ամէն գնով ու ամէն գոհողութեամբ պիտի շարունակենք գործադրել հայերէն գրելու ու հայերէն թերթ հրատարակելու «տիմար հերոսութիւնը», կամ «հերոսական տիմարութիւնը», մենք ընթերցողը պէտք է մեզի կապուած պահենք հասկնալի ու հաճելի հայերէնով մը: Հայերէնով կարդացողներու բաւական լայն աշխարհագրութեն մը մէջ շատեր գիտեն թէ տասնամեակներէ ի վեր ես իմ համեստ չափերով կը ջանամ հեզասահ, հասկնալի ու հաճելի ոճ մը գործածել իմ բոլոր գրութիւններու ու խմբագրած լուրերու մէջ, բայց հակառակ ատոր, օր մը մէկը յանկարծ դիմացս կ'ելլէ ու կ'ըսէ.

- Գրածներդ դժուար հասկնալի են, քիչ մը աւելի պարզ գրէ:

Կամ.

- Շատ գրաբար կը գրես. այսքան գրաբար մի՛ գրեր:

Մեր այս սիրելի ընթերցողներուն կամ ընթերցողներուն համար «հիւսուածեղէնի ճարտարարուեստ» բացատրութիւնը գրաբար է: Եթէ չես ուզեր գրաբար գրող կարծուիլ, այն ատեն ահաւասիկ «թէքսթիլ» պիտի ըսես: Է՛հ, այսքանին մենք վաղուց յօժարած ենք արդէն, բայց ինչ մեղք որ այսքան չէ, մեզ գրաբարով ամբաստանող սիրելի մարդը ատկէ շատ աւելին կը պահանջէ: Ես գիտեմ, ան շատ գոհ պիտի ըլլայ եթէ գրեմ այնպէս ինչպէս ինք կը խօսի: Գիտեմ տակաւին որ շատեր ինծի հետ խօսիլ չեն ուզեր որովհետեւ ես «գրաբար» կը խօսիմ, կամ իրենք չեն կրնար «գրաբար» խօսիլ: Գիտեմ ուրիշ բան մը: Ամենէն տխուրը: Մեզի նման գրաբար խօսողները մօտ օրէն աշխարհի վրայ բոլորովին առանձին պիտի մնան, իրենց շուրջ խօսակից պիտի չգտնեն:

Բայց մինչեւ որ այդ տխուր օրը հասնի, մենք թերթի խմբագրատան մէջ պիտի շարունակենք հայոց մարգարտանման գիրերը շարել մեր համակարգիչներու ստեղնաշարին վրայ:

Եթէ ուշադրութիւն ըրիք, գոմփիւթեր չըսի, համակարգիչ ըսի, քլավիէ չըսի, ստեղնաշար ըսի: Եւ չկարծուի որ գրաբար խօսեցայ:

Ռ. ՌՍՏԵՃԵԱՆ

«Պ. Եւ Ս. Արզումանեան»
Հիմնարկութեան վարչական կազմը

«Պօղոս Եւ Սիրանոյշ Արզումանեան» Հիմնարկութիւնը, որ մինչեւ վերջերս կը գործեր ողբացեալ Արմէն Մեծատուրեանի նախագահութեամբ, իր մահէն ետք ունեցաւ հետեւեալ կազմը.-

Նախագահ	Ալպերթօ Ճերեճեան
Քարտուղար	Պետրոս Հաճեան
Գանձապահ	Կարօ Արսլանեան
Փոխ նախագահ	Խուան Միրիճեան
Փոխ քարտուղար	Ռուբէն Մոզեան
Խորհրդականներ	Մերիսիօ Պալեան Մերիսիօ Նահապետեան Ռոպերթօ Մալխասեան Վարդի Մանուկեան

OPTICAS paragamian
Técnicos ópticos

Alejandro Paragamian **Lucas Paragamian**
CABILDO 2968. CABILDO 1567. Cap. Tel. fax: 4781-2910 / 4545-1450
 e-mail: info@opticasparagamian.com.ar www.opticasparagamian.com.ar

RIGAR'S
Camisería Exclusiva
Gostanian Hnos.

ADRIANA MABEL DJIBILLIAN

CLASES DE GIMNASIA POSTURAL CONCIENTE
 4961.4470 . 15.5422.9454

Visite nuestra página web:
www.sardarabad.com.ar

Nuestro nuevo e-mail:
sardarabad@sardarabad.com.ar

Profesor de Tenis	Preparador Físico
Vartán Vaneskeheian	
Tel: 15 3216 4414	
Consultar por turnos	

Armén Mezdourian

(1961) y las presentaciones oficiales conducentes a la donación de la Escuela "Armenio-Argentina", primero ante el presidente Arturo Frondizi y luego ante el presidente Arturo Illia.

Durante el noviazgo y luego de contraer matrimonio con Siranush Arzoumanian, Armén fue haciendo suyo el orgullo de la epopeya de los huérfanos abandonados de la mano de Dios, que en la Argentina tuvieron oportunidad de forjarse un destino de riqueza y grandeza.

La donación al entonces Consejo Nacional de Educación de la Escuela N° 8 D.E.9° constituyó un hito para la época: por primera vez, la filantropía armenia excedía los límites de la comunidad y se proyectaba en la sociedad argentina. Ni siquiera los benefactores percibieron en su momento la trascendencia del gesto. Pero con el correr de los años los hechos superaron los objetivos y la obra le valió a toda la comunidad armenia el alto prestigio capitalizado de la obra de los hermanos Arzoumanian.

A la inesperada muerte de Boghós Arzoumanian, en 1979, le sucedió la reafirmación de una conducta que Armén y Siranush Mezdourian fueron forjando para los tiempos y las generaciones. Quizás bajo la influencia conjunta de aquella tradición de generosidad de los benefactores de Talás y de la trayectoria de su hermano político Boghós, Armén fue protagonista de estas fecundas tres décadas de realizaciones.

En 1982 él y su esposa constituyeron la "Fundación Seranouch y Boghós Arzoumanian", como medio de consolidación de los proyectos a largo plazo. Alentado por el empuje de su esposa, cuya integración en el medio argentino no le impidió a lo largo de toda su vida seguir firme junto a las aspiraciones de sus compatriotas, Armén tomó las riendas de la labor filantrópica y se mantuvo firme en sus convicciones.

En todas ellas impuso su impronta. Lo orientaban principios muy precisos: sus sentimientos de armenidad, su fidelidad, gratitud y admiración a la República Argentina, cuya generosidad destacaba siempre.

Cada una de las realizaciones, signadas por sus formas y estilos, discutidas pero valiosas, habían sido reflexionadas y acordadas sobre la base de principios arraigados que en la consideración de Armén no admitían objeciones. Era un obsesivo meticuloso que se exigía a sí mismo en grado superlativo. Sufrió cuando emprendía una obra que no podía supervisar en forma directa.

Por eso, salvo en los casos en que emprendió realizaciones en el exterior, siempre siguió de cerca la labor iniciada, teniendo bajo su control y supervisión los mínimos detalles cuyo cumplimiento requería el prestigio de la Fundación.

A fines de la década de 1980, el terrible terremoto de Spitak y el inicio del movimiento de liberación de Karabagh y del camino hacia la independencia de Armenia conmovieron a toda la diáspora. El entusiasmo invadió a las comunidades y especialmente a quienes, como Armén Mezdourian, siempre habían soñado con la libertad de la madre Patria.

Su compromiso y su involucramiento, y junto con él los de la benefactora Siranush Arzoumanian y de la fundación que encabezaban fueron inmediatos. Asistieron con generosidad y desprendimiento a las necesidades del momento. El benefactor comenzó a viajar con frecuencia a la madre Patria y en cada visita volvía más entusiasmado con la posibilidad de integrarse en el movimiento emancipatorio y la reconstrucción del país.

La asistencia a las víctimas de la tragedia, la ayuda para las obras de infraestructura en momentos difíciles de la guerra y la donación de la Escuela "República Argentina" de Ereván fueron jalones del desembarco de la Fundación "Seranouch y Boghós Arzoumanian" en Armenia y Karabagh.

En la intimidad, Armén Mezdourian solía decir: *"fuimos de los que sin ver el mar vestimos trajes de baño"*, en alusión a su temprano enrolamiento con la causa de la Armenia libre, independiente y democrática.

Las obras abordadas con amor y dedicación le valieron a través de las décadas los reconocimientos de las Santas Sedes de Echmiadzín y Antelías de la Iglesia Apostólica Armenia, de la Iglesia Armenia Católica y de la Congregación Mekhitarista.

Su emprendimiento de la Escuela "República Argentina" de Ereván, del busto del General San Martín en Armenia, de la publicación de la vida del Gran Capitán en armenio, de obras benéficas en Artsaj, le significaron el reconocimiento oficial de los gobiernos de la República Argentina, de la República de Armenia y de la República de Nagorno-Karabagh.

Entre 1994 y 2000, el funcionamiento de la Embajada de la República de Armenia en las instalaciones gentilmente cedidas por Armén y Siranush Mezdourian les llenó de orgullo y les hizo sentir un poco más protagonistas de hechos impensables en el imaginario colectivo.

Las comunidades armenias de la Argentina y del Uruguay le deben el apoyo para muchas de sus obras sociales, asistenciales, culturales, educativas, religiosas y editoriales.

La Ciudad Autónoma de Buenos Aires lo distinguió en vida por su aporte desinteresado al bien común y por el cuidado con que mantuvo el edificio sede de sus actividades, uno de los más emblemáticos del casco central de la ciudad.

Disfrutó en vida de la amistad y consideración de las más altas personalidades políticas, religiosas y culturales de la armenidad. Con la convicción de la necesidad de la continuación de su obra, en los últimos años dio forma definitiva a la Fundación "Seranouch y Boghós Arzoumanian", de acuerdo con sus deseos y los de su esposa.

Los tiempos hablarán de la eficacia de sus previsiones y la continuación de sus anhelos y objetivos. La ausencia de los fundadores y el reciente fallecimiento de su presidente determinan la necesidad de cumplir con el mejor homenaje a la memoria de los que ya no están, dando a la "Fundación Seranouch y Boghós Arzoumanian" la dimensión y el alcance soñados por sus inspiradores.

Agenda

OCTUBRE

-Miércoles 21, 19.30 hs.: Concierto extraordinario de «Delta Jazz Band» en el Centro Cultural del Colegio Mekhitarista. Virrey del Pino 3511, Capital. Entrada libre y gratuita.

- Lunes 26, 20.30 hs.: Recital 5º aniversario del Conjunto de Danzas Armenias «Narek», Teatro Apolo, Av. Corrientes 1372, Capital. Organiza: Parroquia Armenia Católica Nuestra Señora de Narek. Reservas al tel.: 4824-4518.

-Miércoles 28, 12.30 hs.: Almuerzo de la Organización de Damas de la Iglesia Armenia en el Club Sirio Libanés, Ayacucho 1496, Recoleta.

-Miércoles 28, 19.30 hs.: Concierto del I.U.N.A. «Música de Cámara I» en el Centro Cultural del Colegio Mekhitarista. Virrey del Pino 3511, Capital. Entrada libre y gratuita.

-Jueves 29, 19.30 hs.: «Armenia: ¿origen del mundo?» Conferencia audiovisual del Dr. Juan Yelanguezian en el Instituto «Félix Bernasconi», Catulo Castillo 2750.

- Sábado 31, 21 hs.: Cena show 85º aniversario de la Unión Compatriótica Armenia de Marash, Armenia 1242, 2º Piso, Capital. Reservas al: 4773-2120 (lunes a viernes- de 10 a 14hs).

NOVIEMBRE

-Miércoles 4, 19.30 hs.: Concierto del I.U.N.A. «Música de Cámara II» en el Centro Cultural del Colegio Mekhitarista. Virrey del Pino 3511, Capital. Entrada libre y gratuita.

-Jueves 5, 20.00 hs.: «Gank. Bidí linenk». Teatro y muestra de proyectos. Presentación de la revista «Oshagán». Organiza: Sección Secundaria del Instituto Educativo San Gregorio El Iluminador. Salón «Siranush». Armenia 1353, Capital.

- Domingo 8, 11.00 hs.: Solemne Misa y tradicional Madagh en Bakchellian. Corrales 2527, Capital.

-Miércoles 11, 19.30 hs.: «Cantando y soñando II» en el Centro Cultural del Colegio Mekhitarista. Virrey del Pino 3511, Capital. Entrada libre y gratuita.

-Miércoles 18, 19.30 hs.: Concierto del I.U.N.A. «Música de Cámara III» en el Centro Cultural del Colegio Mekhitarista. Virrey del Pino 3511, Capital. Entrada libre y gratuita.

-Sábado 21, 21 hs.: Cena Show del 80º aniversario de Unión Patriótica Armenia de Aintab. Niceto Vega 4876. Reservas: 4788-1748, 15-3568-9227, 15-5061-0049.

-Miércoles 25, 19.30 hs.: Encuentro de colectividades. «Danzas del mundo» en el Centro Cultural del Colegio Mekhitarista. Virrey del Pino 3511, Capital. Entrada libre y gratuita.

DICIEMBRE

-Miércoles 2, 19.30 hs.: «La cultura armenia. Parte II: la era cristiana en Armenia» conferencia de Sarkís Aschian en el Centro Cultural del Colegio Mekhitarista. Virrey del Pino 3511, Capital. Entrada libre y gratuita.

-Lunes 7, 19.30 hs.: Concierto «Orquesta y cantantes del I.U.N.A.»: en el Centro Cultural del Colegio Mekhitarista. Virrey del Pino 3511, Capital. Entrada libre y gratuita.

HISTORIA DEL ARTE.

CIENCIAS SOCIALES.

CULTURA GENERAL.

CLASES DE APOYO PARA ALUMNOS DE NIVEL SECUNDARIO

EVA YOUSSEFIAN DE SHAHINIAN. Profesora de Historia U.B.A.

Clases grupales e individuales a domicilio. 4794-8349

UNION PATRIOTICA ARMENIA DE AINTAB

Cena Show 80º aniversario
Sábado 21 de noviembre, 21 hs.

Niceto Vega 4876. C.A.B.A.

Reservas: 4788-1748, 15-3568-9227, 15-5061-0049

Carta a Sofía

Querida nieta:

En pocos días más, se cumplirá un año de la muerte de tus dos abuelos, de la «Iaia» Arshaluis y del «Dedé» Haico.

Un año, un lapso que nos sirve para medir lo inmensurable, poniendo mojonos al dolor de las pérdidas, de los sin retornos, de lo incomprensible.

¡Cómo tratar de explicarte estas partidas tan seguidas e inculcarte que sólo somos peregrinos en esta tierra, sin quitarte a la vez la fe, la esperanza y la caridad que te brindaron tus padrinos como dotes espirituales en tu bautismo cristiano, para que te escudaras con ellos en el caminar por esta vida!

Para dilucidarte, ¿qué respuestas puedo hallar?

Recurrir a los religiosos, a los filósofos, a los científicos... o a frases de consuelo, a los mitos y a los ritos, a promesas y tradiciones... o pensar que sólo nos queda la memoria, ese don maravilloso que nos hace más humanos y nos diferencia de los otros seres de la creación.

Y es la memoria que revivirá en tí el amoroso recuerdo de los valores de ellos. En Arshaluis, su religiosidad y su cumplimiento del mandato más importante: cuidar a su familia, ya que cobijó en su hogar a sus ancianos padres y a su madre política, cumpliendo así con el deber de atender a los ancestros y sepultarlos dignamente. Y, a la vez, hacer crecer en el amor y el respeto a los hijos y nietos.

Y el abuelo o «Dedé» Haico, recordarlo en su creencia en la filantropía, en la caballerosidad, en la fidelidad de la causa armenia y a la lealtad de su consigna escolar: «*servabo fidem*».

Contarte también de sus desarraigos, ya que nacieron en cunas de la civilización, como lo son Bizancio-Constantinopla-Estambul y Atenas. De sus raíces, que tuvieron que ser reimplantadas, debido a migraciones forzadas, perdiendo sus paisajes y dejando en otras tierras sus equipajes emocionales.

Y luego, como todos los armenios, volvieron a reconstruir... a construir, a trabajar y trabajar hasta hallar el amparo en la generosidad argentina, que les dio además de paz y pan, un suelo en que reposar para siempre y una Patria para sus hijos y nietos.

Frente a tantas incertidumbres de la condición humana y frente al dolor lacerante que nos produce la muerte indeseada, tú me diste una lección de vida.

En tu casa, en una mesita con una rosa roja que no se marchita, hay fotografías que son imágenes robadas al olvido. Me pediste que colocara muy cerca de ellas un perrito de terracota que lleva colgado al cuello una frase: «*te extraño*».

En ese gesto de amor, vi el triunfo de la vida sobre la muerte y el olvido, la continuidad aunque efímera, el destello de la eternidad y la tan anhelada inmortalidad.

Y solo es el ser humano, uno y múltiple, que frente al fin y la nada, nos puede legar algo tan caro como la emoción y el amor. La misma emoción que sentimos al leer palabras milenarias y al oír cánticos religiosos que nos transmiten el misterio de la vida y la muerte.

La vida es así... Esta frase llena de impotencia la escucho todos los días desde que partió mi amor.

Por todo ello, espero que nos albergues en un rinconcito de tu corazón, ya que muchas décadas nos separan, pero el amor nos une y en el perfume del recuerdo nos evocamos, pues ya somos parte de tus nostalgias.

Con amor,

Tu medzmama, Eva.

Karasunk

La Regional Sudamericana de la Organización Demócrata Liberal Armenia
y el Semanario Sardarabad
invitan a adherentes y amigos
a la misa en memoria del benefactor nacional
ARMENMEZADOURIAN
que se realizará el **domingo 25 de octubre** próximo,
en la Catedral San Gregorio El Iluminador, Armenia 1353, Capital,
con motivo de cumplirse cuarenta días de su fallecimiento.

Karasunk

Con motivo de cumplirse cuarenta días del fallecimiento de nuestra querida madre, abuela y bisabuela

TSOLINE AVEDIKIAN DE PAPIAZIAN

haremos officiar una misa en su memoria el **domingo 1 de noviembre** próximo en la Catedral San Gregorio El Iluminador.

Invitamos a todos los que deseen honrar su memoria a estar presentes en la misa.

Sus hijos, Mario, Ricardo y Alicia
Sus hijos políticos, Lidia Ishkanian y Daniel Vaneskeheian
Sus nietos y su bisnieto

Karasunk

Con motivo de cumplirse cuarenta días del fallecimiento de nuestro querido esposo, padre y abuelo

ROLANDO BERGAMALI

haremos officiar una misa en su memoria el **domingo 25 de octubre** próximo en la Catedral San Gregorio El Iluminador.

Invitamos a todos los que deseen honrar su memoria a estar presentes en la misa.

Su esposa, Flora S. de Bergamali
Sus hijos y nietos.

Haig Shahinian

Su esposa, Eva Youssefian de Shahinian;
sus hijos, Carlos, Reby y Raffi, Carolina y Aret y Haico;
sus nietos, Franco, Martín, Luciano, Sofía, Federico y Julieta;
su hermana Shushán

lo recuerdan con el amor de siempre

e invitan a la misa que

- con motivo de cumplirse el primer aniversario de su fallecimiento-
harán officiar en su memoria el **domingo 25 de octubre** próximo
en la Iglesia San Jorge de Vicente López.

Hokehankisd

La Regional Sudamericana de la Organización Demócrata Liberal Armenia
y el Semanario Sardarabad
invitan a adherentes y amigos
a la misa en memoria del dirigente

HAIG SHAHINIAN

que se realizará el **domingo 25 de octubre** próximo, en la Iglesia «San Jorge» de Vicente López, con motivo de cumplirse el primer aniversario de su fallecimiento.

Hokehankisd

Con motivo de cumplirse el primer aniversario del fallecimiento de nuestra querida esposa, madre y abuela

ARSHALUYS GULMEZ

haremos officiar una misa en su memoria el **domingo 25 de octubre** próximo en la Iglesia «San Jorge» de Vicente López.

Invitamos a todos los que deseen honrar su memoria a estar presentes en la misa.

Su esposo, Mircan Gulmez
Sus hijos y nietos.

Hokehankisd

La Comisión de Damas de la Parroquia Armenia Católica
Nuestra Señora de Narek

invita a todos los familiares y amigos de la Sra.

MARIA ASDOURIAN DE MANUCHAKIAN

a la Santa Misa que será celebrada en la Catedral Armenia Católica
(Charcas 3529- Capital Federal) el **domingo 1 de noviembre** a las 11 hs.
al cumplirse el primer aniversario de su fallecimiento.

Hokehankisd

Con motivo de cumplirse el cuarto aniversario del fallecimiento de nuestro querido padre, abuelo y esposo

MINAS BARTAMIAN

haremos officiar una misa en su memoria el **domingo 25 de octubre** próximo en la Catedral San Gregorio El Iluminador.

Por la presente, invitamos a todos los que deseen honrar su memoria a estar presentes en la misa.

Su esposa, Ana María de Bartamian
Sus hijos
Sus nietos